

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

Liber De Vitis Discipvlorvm Domini Florentij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

xerit & non curauerit, timeo, quòd grauius punietur.

15. Oprans in humilitate proficere, saepe debet sibi dura & despecta proponere: & semetipsum arguere, iudicare, & condemnare, & secretis cogitationibus suam vilitatem considerare; vt adueniente humilitatione, sciat patienter contemptum pati. Cum sentis inuidiam, vel suspicionem, aut vanam gloriam, responde tibi ad intra, & dic: Pro pudor, quòd tu adhuc tam miser & tam debilis es, quòd ex aliorum profectu deficeis, & deterior efficeris. Sicque intus temetipsum humilia & confunde, & fugiet diaboli tentatio à te, qui solet talia ingerere. Magno labore oportet nos contra carnalia pugnare, si volumus ea vincere. Rarò vel nunquam comedimus, quin diabolus insidietur nobis. Igitur semper vigilemus, & oremus, quia aduersarius nunquam dormitat, sed vndique nos impugnat.

LIBER DE
VITIS DISCIPVLORVM
DOMINI FLORENTIJ.

Prologus libri de discipulis Domini Florentij.

Via Deo donante, de venerabilibus Patribus ac illustribus viris, Magistro Gerardo & Domino Florètio, quaedam virtutum opera, secundum tenuitatem ingenij mei, imposito sermone descripsi: restat nunc consequenter, prout memoriae occurrit, de eorum discipulis aliqua assignare, quæ simplicium fratrum vitam & mores valeant humiliter informare. Hi etenim seculi pompam & carnis molliem vitiliter calcantes, Christum sectati sunt per arctam viam, quæ ducit ad vitam, vt non immundò celi luminaribus compareant. Nam maximam multitudinem fidelium virtutibus suis illustrarunt, quam ad bene agendum, dum adhuc viuerent, exhortari non cessarunt: Ideoque pia eorum in Christo conuersatio, non est penitus silenda, sed ad instructionem paruulorum, pandenda sunt facta eorum veneranda.

Notitius.

2. Rogo te obnixè, vt de tam praeclaris viris, saltem paucas deuotionis scintillas, in lucem proferas, quibus accendi valeam ad virtutis amorem: quatenus ex auditu modernorum, nouæ conuersationis statum accipiam. Nam plerique poetarum, gesta scripsere gentiliū, pro qualicumque utilitate legentium. Quânto magis ad consolationem religiosorum, recitare debes exempla

pla

pla feruorū Dei, qui de mundo triumpharunt: vt boni in melius
semper proficiant, & pigri de torporis lectulo citius suscitentur.

3. Si me digneris audire, dicam quod non parum te a disiect Senior.
in præsentī. Eos tibi proponam, qui non tantū virtutis nomē,
sed cum bono nomine, vitam tenuerunt virtutibus clarā. Sed
iam, prohi dolor, aliqui sunt, qui primo feruore derelicto, eua-
gationes diligunt, vaniloquijs delectantur, propriam sapientiam
primis Patrum nostrorum institutionibus præponunt: & ad sua
desideria explenda callidis argumentis pro sacris legibus vtun-
tur. Quorum stultam præsumptionem omnimodē caueas, &
probatorum patrum humiles mores habitumque attendas: qui
in diebus nostris, sub disciplina R. P. Domini Florentij, Dauē-
trix emicuerunt. Det igitur nunc gratiam proferendi ea, quæ æ-
dificationis sunt, quatenus præsens hic sermo sic simplices &
humiles fratres erudiat, vt Christum sequi in Religione cupien-
tes, omnem seculi curam perfectē abijciant: & tales in feruore
deuotionis & sactæ simplicitatis subiectione esse studeant, qua-
les isti deuoti virtutum viri omni studio prædicandi exiterūt.

Capita eorum quæ in hoc libro tractantur.

D E prima congregatione clericorum in Dauentria.	Cap. I.
De domino Ioanne Gronda.	II.
De domino Ioanne Brinkerinck.	III.
De domino Luberto Berneri.	IV.
Scriptum domini Amilij de felici obitu eius.	V.
Collecta quadam ex deuotis exercitijs domini Luberti.	VI.
De domino Henrico Brune.	VII.
De domino Gerardo Sutphanienfi.	VIII.
De domino Amilio de Buren.	IX.
Exhortatio eius de mutua charitate seruanda.	X.
De domino Iacobo Vianenfi.	XI.
De Ioanne Ketel humili coco.	XII.
De deuotis exercitijs eius.	XIII.
De Arnoldo Schoonhottia deuoto clerico.	XIV.

CAPVT I.

De prima congregatione clericorum in Dauentria.

In Onorum probitas (vt ratio dicit) laudem dignam v-
bique meretur. Nam qui in vita sua laudabiliter vix-
erunt, post mortem quoque obliuioni tradi non debent. Siqui-
dem ad solatium viuorum, actus iustorum recensendi sunt,
&

& ad exemplum cæteris fidelibus proponendi. Vnde iam præcipue eos commendare oportet, qui in domo reuerendi patris Florentij, à principio domus illius, Deo humiliter ac deuotè seruire studuerunt, & cum magno seruore spiritus vsque ad finè vitæ, in sancta obedientia constantissimè permanserunt. Non tamen omnium intendo scribere virtutes, quod nullatenus possibile est, sed de pluribus pauca mihi nota libet memorare.

2. Cum igitur studij causa, in annis adolescentiæ Dauentriam peruenissem, quæsiui iter pergendi ad regulares in VVindesem. Ibi quæ inuentis fratribus canonicis regularibus cum germano meo, hortatu illius inductus sum ad ite summa reuerentiæ virum magistrum Florentium Dauentriensis ecclesiæ vicarium, sacerdotem quæ deuotum; cuius fama dulcissima ad partes superiores iam ascenderat, & in amorem sui mentem meam traxerat; quem frequens turba scholarium in diuinis rebus agentem commendare solebat. Visu enim & auditu iustus erat, atque omnium oculis gratiosus; utpote verus Dei cultor, & sanctæ matris ecclesiæ deuotissimus venerator. Venientem ergo ad præsentiam patris reuerendi, mox pietate motus, aliquantisper me secum in domo tenuit, & ad scholas instituit, datis insuper libris, quibus me egerere putauit. Demum hospitium cum quadam honesta & deuota matrona gratis impetrauit, quæ mihi & alijs multis clericis sapientius benefecit. Adiunctus itaque tam deuoto viro & fratribus eius, quotidie deuotam eorum conuersationem attendi & inspicere; & gauisus sum ac delectatus in bonis moribus eorum, & in verbis gratiæ, quæ de ore humilium procedebant. Quia nunquam prius tales homines, tam deuotos & seruentes in charitate Dei & proximi, me vidisse memini; qui inter seculares viuentes, de seculari vita nihil habebant, nihil quæ de terrenis negocijs curare videbantur. Nam domi quietè manentes, libris scribendis operâ sollicitè dabat, sacris lectionibus & deuotis meditationibus frequenter insistentes, ad iaculatas orationes laboris tempore profolamine recurrerant. Manè etiam dictis matutinis horis ecclesiam visitabant, & inter missarum celebrationem, primitias oris sui, & cordis suspiria Deo libantes, puras manus & oculos mentis corpore prostrati leuabant ad cælum, precibus & lamentis Deum sibi per hostiam salutarem reconciliari quærentes.

3. Huius eximie congregationis primus institutor & spiritualis rector exiit dominus ac magister Florentius, virtutibus ornatus, & diuina sapientia & intelligentia in agnitione Christi refertus; sacre apostolicæ vitæ cum suis presbyteris & clericis, formam humiliter imitando. Isti ergo cor vnum & animam vnam in Deo habentes, singuli quæ sua erant in commune conferebant;

Oratio sancti viri post laborem loci solaminis.

rebant; & simplicem victum ac vestitum accipientes, de crastino cogitare vitabant. Sponte namque se Deo dicantes, omnes rectori suo aut eius vicario obedire satagebant: & sanctam obedientiam pro summa regula tenentes, totis viribus seipsum vincere, & passionibus resistere, ac motus propriæ voluntatis frangere nitentur: rogantes insuper seruenter, vt pro defectibus & negligentijs suis seriosè corripentur. Idcirco gratia magna & vera deuotio erat in eis, & multos edificabant verbis & exemplis; atque patienter derisiones secularium ferentes, plures etiã ad sæculi contemptum perducebãt. Et qui antea illos despexerãt, vitam eorum sine honore tanquam stultitiam existimantes, postea ad Deum conuersi, & deuotionis gratiam experti veros Dei seruos & amicos palam illos conscientia perurgere fatebantur.

4. Multi etgo viri ac mulieres, mundana felicitate contempta conuersi sunt ad Dominum, & consilijs dilecti patris domini Florentij innitentes, præcepta dominica seruare, & misericordie opera christiana deuotione in pauperes exercere studuerunt. Adiuuabant autem eum omnes fratres sui, verbum vite retinentes; qui tanquam luminaria cæli, in medio turbarum lucebant mundo senescenti. Quidam etiam sacerdotes scientia diuinæ legis illustrati, strenuè in ecclesia prædicabant: quorum ex prædicatione fideles populi, in actibus pijs exercendis & sermionibus sacris audiendis, salubriter sunt instructi.

CAPVT. II.

VITA

D. IOANNIS GRONDE.

In hoc tunc temporis in Dauentria sacerdos deuotus, dominus Ioannes de Gröde, dictus de Oetmershè, ex Tventhia natus. Hic fama celebris & sermone facundus, aliquo tempore in Hollandiæ partibus honestissimè conuersatus est; qui castitatis titulo inter sacerdotes insigniter effulsit, simplici altaris beneficio sobriè contentus. Hunc venerabilis magister Gerardus Magnus ad se accersiri fecit, ita scribens ad sacerdotes, qui in Amsterdamo Domino deuotè tunc seruiebãt, quibus speciali charitatis vinculo vnitus erat. Ait namque: Noscatis, quòd villa Dauentriensis mirabiliter bono presbytero pro adiutorio spiritalium in cõfessione indiget, quia nullum talè ad votum nostrum habemus. Quapropter vos rogo, si non fuerit notabile impedimentum sanctæ Ecclesiæ in Amsterdamo, nostrum prædilectum Ioannem de Gronde à loco vestro remoueri, nobis sine dubio

pro-

proficius erit. Et status ipsi erit multum conueniens, qui tātūm ad hoc ordinatur, vt subueniat veraciter conuersis ad Dominū, quod est opus pijsimum. Et libentissimè & cum gaudio cum acceptabimus.

2. Veniens igitur Dauentriam ad Magistrum Gerardum, & benignè receptus, in antiqua domo domini Florentij, cum primis fratribus illius sanctæ congregationis, humiliter & deuotè cum communi societate vixit; & feruens spiritu summo manè fratres ad orationem excitare consuevit, dicens, Surgite, vigilate, & orate, vt non iniretis in tentationem. Permansit autem in eadem domo vsque ad obitum magistri Gerardi; post cuius felicem transitum, fuit apud sorores in camera magistri Gerardi. Prædicauit autem verbum Dei frequētèr in ecclesia Dauentriensi voce solenni: cuius prædicationi dominus Florentius quandoq; reuerenter affuit, audiens intentè ac desideranter diuini sermonis dulcedinem ex ore prædicantis. Erat enim vox eius sonora, aures hominum penetrans, & corda compungens.

3. Hic etiam interdum Svollas venit, ad confortandum deuotos fratres & sorores. Et quodam tempore ibidem in quadagesima pluries prædicauit, insuper passionem Domini in parafceues ultra sex horas deuotissimè prædicando exposuit; modico tamen interuallo in medio sermonis, pro virium reparatione, populis indulto. Cumq; charitatis intuitu moras illic faceret, quorundam deuotorum confessiones audiuit; dans remedia salutaria pœnitentibus, & suadēs permanere in proposito sancto. Nam multus in ea populus ad seruiendum Deo inuentus est, & vsque ad tempora nostra feliciter ampliatus. Tam diligētèr deuotus prædicator quærebatur & libenter audiebatur, vt hospitio receptus, verbum salutis ad prandium sedens petentibus non negaret; sed inter epulas corporis, animarum medicinam præstabat corde contritis super delictis sibi confessis. In hoc siquidè opere Christum imitabatur, qui inter cibos mensæ, pœnitentiā beatissimæ Mariæ Magdalenzæ elementer suscepit, & Simonem de pœnitente malè sentientem, prudenti ratione per pieratis opera sibi exhibita redarguit, & bene instruxit.

Lucæ 10.

4. Accessit etiam interdum ad fratres in montem sanctæ Agnetis, eorum confessiones audiendo, qui adhuc pauperes erant, & sine sacerdote. Et ait: Non sit vobis graue humilem Deum sequi; nam paucis laboribus potestis regnum Dei promereri. Post hæc redire festinauit ad habitationis suæ locum, nolēs diu à dilectis fratribus domini Florentij separari, cum quibus viuere unitum ipsi solatium fuit, & qui ipsum cordialissimè diligebāt. Simplex erat in vestitu, & sobrius in conuiuio; non blandiens
 sæcula.

ſæcularibus propter quæſtum, ſed ſicut verus euangelicus prædicator, lucrum quærebat animarū, & augmentum ſpiritalis profectus in domibus deuotorum. Cùm ergo Domino fideliter miniſtraſſet, & dies vocationis eius iam inſtaret, vt pro laboribus ſuis æternam mercedem reciperet, cœpit grauiter inſirmari.

5. Et exiſtimans ſe non diu victurum, fecit ſe ad domum domini Florentij deportari, deſiderans finem dierum ſuorum in medio fratrum conſummare; quorum orationibus & meritis ſe confidebat in extremo maximè iuuari, & ab inimico inſidiante fideliffimè defendi. Quod & factum eſt Deo miferante. Nam domino Florentio cum fratribus ſuis præſente, confortatus eſt in miſericordia Altiffimi, & ad iuſſionem patris dilecti, vltimum verbum ſuum terminauit in nomine Domini. Sicque agonè ſuâ Domino cõmendans, ſpiritum vitæ ſummo manè circa horam quartam, in crattino S. Ioannis ante portam Latinam exhalauit. Anno Domini milleſimo trecentefimo nonageſimo ſecundo, menſis Maij die ſeptima. Sepultus eſt autè in eccleſia beatæ Mariæ virginis, ad latus venerabilis magiſtri Gerardi in vno ſepulchro, vbi pariter requieſcunt in pace. Et hoc aptè ſatis; vt quomodo dilexerunt ſe in vita, & in morte non ſint ab inuicem ſeparati; in vna eccleſia ſub vnus petreæ ſignaculo clauſi, expectantes aduentum Domini noſtri Ieſu Chriſti, ab ipſo iterum reſuſcitandi.

CAPVT III.

VITA D. IOANNIS BRINCKERINCK.

1. **H**ic athleta dei ſucceſſit dominus Ioãnes Brinckerinck, quondã M. Gerardi diſcipulus prædilectus, de Sutphania natus. Hic, veniente M. Gerardo & prædicãte in diuerſis locis, cum ipſo ſæpe petrexit comes iuineris eius, quẽadmodum Lucas cum Paulo. Vnde multa bona frequenter ab eo audiuit & didicit, factus deuotus imitator operum eius, ac teſtis idoneus ſanctitatis eius, intrens & exiens cum eo, oras legendo, ac alia pietatis obſequia ſedulò exhibendo. Poſt cuius mortem feliciter celebratam, ſub obedientia reuerendi patris domini Florentij deuotè & humiliter vixit, nõ ſegnīs æmulator bonarū inſormationum, quas olim magiſtro Gerardo prædicante ſitibundo pectore hauit. Dei autem conſilio ad ſacerdotium promotus eſt, manſit que cum fratribus in congregatione, multū laborans in ædificatione primæ domus domini Florentij, donec defuncto domino Ioanne de Gronde, ad regimè ſororum poneretur.

2. Tim. 4.

Qui

Qui sicut vir strenuus & zelator castitatis, in omni disciplina creditam sibi domū gubernavit, proprijs nō parcens laboribus, sapius supra vires fatigatus pro animabus lucrands. Ipse etiam interdum verbum Dei prædicavit in Ecclesia, acriter obiurgando peccata, & virtutes commendando vt decuit excellenter.

2. Bina vice audiui eum prædicantem in die parasceses passionem Domini satis compunctè & prolixè. Primū thema eius fuit, Proprio filio suo non peperit Deus. Secundū vero ex psalmo sumit: Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Libenter à deuotis audiebatur, sed sæculares quidā susurrabant contra eum, quia vitia eorum vbi oportuit arguebat. Sed tamen propter hos non terrebatur, quia amabat veritatem dicere, & pro iustitia agonizare; eligens Deo potius obedire & bonis prodesse, quàm prauis consentire. Quadam igitur die in circumsione Domini, valde eleganter & dulciter de nomine Iesu prædicavit, benedictum & dulce nomen Iesu, super omnia nomina in cælo & in terra exaltando.

3. Tandem ad arguendum quosdam sæculares & stolidos homines sermo eius descendit, eo quòd (pro dolor) plures minus reuerenter, imò sæpe iocanter sanctum & inuiolabile nomen Iesu nominant; & clamant dicens: Sunt quidam, qui audito dulci & benedicto nomine Iesu, ioculiter & despectiue loquuntur, Ay Iesus, Deus Beguinarum. Omiseri & insensati, quid dicitis? Quis est ergo Deus vester. Est tunc diabolus Deus vester, quia dicitis, Iesus Deus beguinarum. Hoc est magnum scandalum vobis. Illis autem hoc sanctum nomen magnum honor est & gaudium singulare, quia frequenter nominant Iesum, summè venerantur Iesum, & ante omnia & super omnia nomina sanctorum diligunt, & adorant Iesum Dei filium, quem vos deridetis & despicitis; quia fratres & beguinæ Iesum libenter nominant, & deuotè laudant, & in nomine Iesu inuicem se salutant. Væ vobis, qui diabolum frequentius in ore habetis quàm Iesum, eo quòd nimis humilis & despectus Iesus vobis esse videtur. Hæc dicens lætificabat amatores Iesu, & confundebat derisores eius, prout digni erant.

4. Cumque numerus ancillarum Dei cœpisset augeri, dominus Ioannes spem iactans in adiutorium Altissimi, fecit ampliora ædificia ad habitandum, vt plures animas saluaret, quæ de huius mundi naufragio ad Christum confugerant. Demum extravitatem versus Aquilonem, monasterium sanctimonialium nō sine grandi labore construxit: in quo de domo magistri Gerardi sorores aliquas assumens: fecit illas sacris literis imbui, & habitu regularium sub perpetua clausura inuestiri. Has strenuè
cum

cum his, quæ in ciuitate manebant, per viginti sex annos (Domino iuuante) rexit vsque ad vitæ terminum, nonnullis tamen ad alia loca, pro nouis domibus inchoandis ab ipso transmissis. Nam primò sedecim tantum sorores, in communi viuentes reperit. sed Domino multiplicante numerum in diebus eius, post obitum centum quinquaginta reliquit.

5. Sed quàm humiliter ac timoracè inter tanta bona de seipso senserit, testantur verba, quæ vni familiari socio aliquando dixit. Cùm enim pariter per viam transirent, & de futura vita loquerentur, hæc ait. Ecce frater, si angelus Domini ad me nunc veniret, & diceret: Inclina te Ioannes, & permitte caput tuum amputari, & eris in purgatorio, ego libenter hoc subirem, vt de salute mea certus essem, & sic in gratia mori possem. Alia vice in prædicatione sua hæc dixit: O quàm magnus & altus est status sacerdotalis, cuius dignitatem vix aliquis mortalis dignè exequi valet. Ego si tam facillè possem tunicam sacerdotalem deponere sic, induere, statim eam hic exuerem. Aduertât hæc, qui de sacris ordinibus gloriantur & intumescunt, nec quantis debitis obligantur attendunt; & discant de seipsis humiliter sentire, & in timore Dei corda sua deprimere; quia tanto erit quisque securior apud Deum in futuro, quanto nunc humilior in semetipso.

Ordo sacerdotalis
quantus.

6. Ecce iste seruus Dei multos labores fecit in vita sua, passus est contumelias & detractiones ab æmulis, sed per patientiam vicit omnes. Et dans Deo gloriam, opus bonum quod incepit, fideliter consummauit; & tanto Deo plus placuit, quanto humilior de se sensit, & plures secum ad calicem vitæ traxit. Igitur postquam in vinea Domini, quam dextera Dei plantauit, diu satis vberimque laborasset, venit dies ad vesperam, in qua laboris sui præmium reciperet, & ab omni opere temporali cessare deberet, iuxta verbum Domini dicentis: Voca operarios, & redde illis mercedem suam. Et ecce magna vi febrim correptus infirmatur, & existimans se iam migraturum, denunciat Priori de Windesem ægritudinis suæ molestiam, & dierum suorum finem aduenisse. Quo veniente, exponit ei desiderij sui intentum; cõmendans eidem, sicut fideli commissario, curam sanctimonialium; quatenus de idoneo Rectore eis prouideret; ne feruor disciplinæ nouiter introductus, per negligentiam aut insolentiam deperiret.

7. Cùm ergo festiuitas dominicæ Annuntiationis illuxisset, sequenti die fidelis seruus Christi Ioannes, ad cœlestem patriam anhelans, septimo Calendas Aprilis, animam Deo reddidit. cui totis viribus in corpore postus, studuit à iuuentute sua famulari. Anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono, residente in sede Traiectensi venerabili domino Federico de Blac-

kenhem, nobili Episcopo, omnium deuotorum patrono pio & glorioso. Sepultus est autem in monasterio sanctimonialiū ordinis regularium in Diepenuene, ante summum altare in medio chori, quod ipse primus incepit, & ad honorem beatæ Virginis & sanctæ Agnetis consecrari fecit.

Novitius. 8. Gratanter capio, quod dicis. Felix Dauentria, quæ talibus sacerdotibus extitit adornata. Sed iter inceptum iam prosequere, & quæ nondum audiui, noli abscondere mihi.

Senior. 9. Exigit feruida petitio tua, vt adhuc quædam incognita tibi describam. Sed mens proprijs grauata malis, quid dignè dicere valet de virtutibus perfectorum? Quia tamen pietatis causa id facere cœpi, consequentia pariter aduerte. Breuiter transibo, ne tædium generet lectori sermo prolixus. Nec quæras in verbis ornatum, sed ædificationem morum, in humili conuersatione deuotorum.

CAPVT IV.

V I T A

D. LVBERTI BERNERI.

Inter illa primitiua deuotorum luminaria, refulsit Dauentriæ magnæ humilitatis & summæ obedientiæ sacerdos quidam nomine Lubertus, filius Berneri Ioannis de Svollis oriundus. Cuius feruidam in Christo conuersationem, plures mecum noverunt fratres in Windesem, in monte sanctæ Agnetis, & in fonte beatæ Mariæ prope Aræm; ex quibus multi adhuc superstites sunt, quidam autem in Domino dormierunt. Quid autem dicam pauperculus de tam egregio viro, cui testimonium perhibet tam religiosa multitudo. Sed & ipsi seculares viri consulares & scabini, necnon eius temporis canonici & vicarij Dauentrienses, dominum Lubertum cognouerunt magnarum virtutum fuisse virum, quod ex multis humilibus actibus eius probari potest, de quibus exempli gratia hic aliquos inseram, tanquam suauiter ramusculos de bona arbore natos.

Hic igitur iuuenili ætate pollens, & artis grammaticæ Rudimenta transcendens, cum coætaneis socijs ciuibus suis profectus est ad studium Pragense, ibique breui tempore baccalaureus factus Svollas redijt, ab amicis suis lætissimè receptus. Nec diu postea, deuotorum fratrum affabilitate tractus, cælesti inspiratione ad emendationem emollitur; inuictusque parentibus & amicis, clanculò recessit Christo seruire proponens; & studium sæculare, in spirituale exercitium felicius commutauit. Venit que Dauentriam ad magistrum Florentium, vitæ sanctitate potissimè

tunc florentem; à quo paternè susceptus, docetur perfectè renū-
ciare pompis & curis sæculi, & humilem vitam Christi imitari.
Qui toto mentis feruore iugo obedientiæ se subdidit, & discipli-
nam nouæ vitæ alacriter arripuit: & semetipsum quotidie ho-
stiam viuam Domino offerens, ad summam perfectionem per
propriæ voluntatis fractionem citò ascendit.

3. Sed pater eius Bernerus potens scabinus Svollësis, indignè
satis tulit, quod filius suus Florentij discipulus esset effectus, &
ad tam humilem statum se conuertisset. Misit ergo nuncios plu-
res, qui eum à proposito sancto reducerent; existimans ipsum ni-
mis errare, quòd parentes & sæculi diuitias insipienter reliquisset.
Sed Lubertus animo constans stabat intrepidus, eligens magis
sequi consilium Christi, quàm facere voluntatem Patris sui ter-
reni: quia Deus maior homine est, qui se super omnia præcipit
amari dicens: *Qui amat patrem aut matrem plus quàm me, non est* *Matth. 10.*
me dignus. Interea accidit, vt pater eius infirmaretur, & erat lan-
guor fortissimus, vt nec loqui quidem posset. Nunciatum est er-
go Luberto, quatenus ad patrem citò veniret, si eum viuentem
videre cuperet; vt pote qui in extrema necessitate constitutus,
consilium salutis per ipsum Deo propitio esset habiturus. Tunc
ille filialiter condolens patri ægrotanti, memor dominici præce-
pti, sed immemor iniuriæ sibi priùs illatæ, accessit festinus do-
mum paternam, propter animæ eius salutem.

4. Visitat iam securus infirmum, quem dudum fugiebat perse-
quentem: ac blandè eum alloquitur, quem pertulerat aduer-
santem. Videns autem pater filium suum dilectum, exhilaratur
nimis ad eius conspectum. Et quod mirum est dictu, incipit lo-
qui præ gaudio, qui antea obmutuit oris priuatus officio. Mox
obsecrat ab eo veniam, vt sibi clementer ignoscat, quòd ei in via
Dei aliquando resistebat. Ille charitatis visceribus affluens, libè-
ter cuncta remittit. Pacato igitur patre cum filio, saniori iam pa-
ter vitur consilio; & nolens filium bonis fraudari paternis, om-
nia illi dari præcipit, quæ hæreditario iure ad ipsum deuoluuntur.
Hæc viuens ordinat; quatenus Deum post mortem propitium
inueniat, & filij sui precibus fideliter adiuuetur. Post paucos dies
pater obiit, & Lubertas memor beneficiorum patris, deuotas
pro eo preces cum multis lachrymis fudit. Recepitque deinceps
portionem suam, non ad cupiditatem propriâ, sed cuncta in ma-
nu domini Florentij, in pios vsus fratrum tradidit dispensanda. At
ille non ad priuata commoda sibi credita retinuit, sed ad ædifi-
cationem domus sue & solutionem expensarum exposuit. Hæc est
domus domini Florentij, titulo nominis eius insignis; quæ fa-
uentibus ciuitatis scabinis, pro congregatione clericorum deuoto-

rum fundata est; Anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo primo.

5. Eodem anno, Lubertus cum socio suo Henrico Brune viro deuoto, presbyter est ordinatus. Qui ambo tanquam gemelli fratres, lacte sanctæ deuotionis in domo illa enutriti, & magnis virtutibus ornatī, sacerdotali honore digni censēbantur; viri secundum seculum genere clari, secundum Deum deuotione præcipui, humiles, sobrii, casti, benigni, alacres, seruidi, amabiles, tractabiles, simplices, & obediētes. Sed iam de domino Luberto presbytero facta aliqua exempla, quæ vidi, & à fratribus sæpè audiui, dicere conabor.

6. Quadam namque vice se debat in camera sua scribendo, misitque dominus Florentius pro eo, vt ad se veniret. Statim vt hoc audiuit, pennam de manu sua posuit, & de sede surrexit. Erat autē in vltima riga lateris, & fortè tria vel quatuor verba adhuc scribēda restabant. Dixit ergo ad eum frater, qui missus fuit pro eo: Perscribe illam rigam seu lineam, & tunc latus erit finitum, adhuc tempestiuè venies. Ad hæc sicut verus obediēns respōdit: Non plus, sed oportet obedire. Ecce nouus Marcus cum eodem præmiandus in cælo; de quo in vitis Patrum legitur, quoddam vocatus ab Abbate, inceptam literam non compleuit. Facto ergo negotio, Lubertus ad explendum opus suum redijt, repletus fructu obediētiæ cum gaudio bonæ conscientiæ. Tunc frater ille domino Florentio ex ordine hæc omnia recitauit. Audiens autem dominus Florentius tam promptam Luberti obediētiā, respondit ita eundem commendando: Luberte, Luberte, quam bene nosti lucrum tuum & animæ profectum! Tam diligens erat in scribendo, vt cum ei aliquis loqueretur, ipse nihilominus scribebat, & quod vtile fuit respondebat.

7. Alio tempore iuuenis quidam scholaris, scripturus literas ad parentes, de consilio eius composuit eas in camera eius me præsentē. Superuenit dominus Florentius, & ait: Quid facitis? Respōdit reuerenter: Socius meus scribit literas ad parentes. Tunc dulcissimus pater ait: Scribe, vt scribaris in v tam æternam. Et iuuenis ille postea factus est deuotus religiosus. Et ego nō sum oblitus verborum domini mei Florentij, quæ locutus est in camera Luberti; quia bonus homo, de bono thesauro semper profert bona. Ad hoc enim studebat dominus Florentius, vt ædificatiōnis verbum proferret: Ad hoc conabatur Lubertus discipulus eius, ne verbū ex ore magistri negligeret, sed festināter impleret.

8. Quidam deuotus licentiam petijt à domino Florentio visitandi amicos & cognatos. Concessit ille, ne contristaret importunè petentē. Postea reuersus, & multa pericula expertus in via, accessit

Obediētia
bonum
quantum.

accessit ad Lubertum Christi famulum, dicens: Miror, quòd dominus Florentius tam facile mihi licentiam dedit repatriandi, cum tot pericula homini occurrant in mundo. Respondit ei Lubertus: Si dominus Florentius cognouisset te tam fortem, & posuisses totam voluntatem tuam in beneplacito eius, bene aliter dixisset tibi. Sed ille condescendit desiderio tuo & inclinationi ex pietate, ne per te peiora attentares. Vnde culpa est ex parte tua, non de consensu ipsius. Tunc ille: Bonum est quod hoc scio. Aliàs meliùs providebo, vt faciam sicut dicitur mihi; vtens eius consilio, qui me regere habet. Fatuè igitur facit qui contra superioris beneplacitum, propriam inclinationem sequitur: sicut iam probatum est in isto, & multorum experientia idem testatur.

9. Libenter hæc audio de virtute sanctæ obedientiæ. Vnam presentis exemplo instructus de cetero caueam abundare in sensu proprio; sed semper me inclinem, ad obediendum prælato meo. Sed adhuc velim audire de humilitate huius deuoti viri, quia nisi humilis fuisse, tam citò non obediisset.

10. Dignum est, vt de hoc aliqua tibi dicam. Nam in pia causa exaudire petentem, ædificationis est, & non parui meriti apud omnipotentem. Humilis fuit iste felicitis memorix dominus Lubertus, humilis corde, humilis habitu, humilis actione, humilis sermone, vt sequentia declarabunt. Solebat namque aliorum virtutes altiùs commendare, & seipsum omnibus viliorem reputare, & cum pauperibus & simplicibus libentiùs quàm cum diuitibus loqui. Vnde quidam clericus ad eum veniens, rogauit, vt aliqua bona pro emendatione sibi diceret. Qui respondit: Bone frater, quid ego piger & inutilis homo tibi dicerem? Vade ad illum fratrem, & ipse te meliùs informabit. Ego sum sicut vas vrinale foetidum, quod nunquam ad purum potest lauari, sed semper de se foetorem emittit. Audiens hæc frater ille, multum ædificatus abcessit, & socijs suis dixit: Quam humilis homo est dominus Lubertus.

11. Duo clerici inter se de domino Luberto loquebantur, quoru vnus ait: Videtur mihi, quòd dominus Lubertus nimis austerum vultum prætendit: libenter ipsi quandoque loquerer, sed nõ audeo. Respondit alius: Si placet: dicam ipsi, & fortè emendabit se. Venit ergo ad eum, & dixit: Domine libèter dicerem tibi modicum. Qui respondit: bene potes. Dixit ergo: Quidã offenduntur in te, quòd tam maturè incedis & austerè eos inspicias. Ideo non audent ad te venire, & tecum loqui. Sis magis affabilis, & dulcior in verbis tuis, vt liberè accedant ad te. Tunc respondit humilis dominus Lubertus: Ego libentissimè me emendabo per Dei gratiam, grates tibi quòd me admonuisti. Ex illa hora do-

minus Lubertus quasi in alterum virum mutatus est, vultusque eius hilarior apparuit erga aduentantes, debita tamen honestate seruata.

12. Quodam tempore congregatis fratribus, dominus Florentius interrogauit de quadam materia ex scripturis sanctis. Multis ergo tacentibus; dominus Lubertus, quia senior erat, loqui cepit. Dominus Florentius volens eum coram alijs humiliare & probare, ait illi seriosè: Luberte existimas, quòd talia nescimus, quamuis non sumus baccalaurei & magister? Mox ille humiliter respondit: Mea præsumptio. Habebat autem hanc consuetudinem, quando de aliqua re parua corripiebarur, vt se non excusaret, sed magis se reum fateretur, dicens: Mea culpa, aut mea negligentia, aut mea inaduertentia, aut mea leuitas, aut mea obtusitas, aut pigritia, vel aliud consimile verbum, quod humilitatem sonaret, & fratres ædificaret.

13. Cùm legeret ad mensam, quandoque scienter titubauit, vt à correctore mensæ corrigeretur; & dissimulauit se interdum audire, vt eum ampliùs emendaret; desiderans confundi & habens reputati, quasi non sciret melius legere. Sed dominus Gerardus Sutphanic, qui erat corrector errorum in mensa, perpèdens quia non simpliciter de ignorantia errabat, sed ex virtute humilitatis, cessauit eum iterum emendare. Habebat autem vocem virilem & tubalem, multumque decenter legebat.

14. Frater quidam quæsiuit à domino Florentio dicens: Quare me non ita deprehendis & exercitas sicut dominum Lubertum, & Ioannem Kessel cocum nostrum? Nonne esset etiam mihi bonum, vt me aliquoties exercitares & argueres? Respondit pius pater, discretionis virtute plenus: Si te tam fortè ad omnia cognoscerem, bene similiter te probarem. Sed isti tales sunt, vt ex increpationibus magis proficiant, nec inde murrant, sed humiliores & feruentiores ex hoc fiunt. Gaudent enim se despici, & præ alijs reprehendi. Solebat autem dilectus pater istos frequenter coram fratribus in præsentia eorum arguere; quia licet eos duriter corripere, propter exemplum cæteris præstandum, inimè tamen eos diligebat, sicut specialiter in obitu eorum profusis lachrymis ostendebat.

Fortiù est
fortiter re-
prehendi.

15. Huic denique domino Luberto, sicut viro virtuoso & prudenti, veraciter sapiebant virtutes; & maximè horri erant passionibus & concupiscentiæ carnales. Nam quod contrarium sibi erat, illud vincere conabatur, & alios consimiliter ad certandum contra vitia fortiter incitabat.

16. Quadam igitur vice, cum quibusdam fratribus deuotè & feruenter de passionibus vincendis loquebatur, & vsque ad modum

diam

diam ferè noctem collatio mutua extendebatur; atque in Dei amore & emendatione vitæ corda eorum ita sunt accensa, vt seip-
 sos obliuiscerentur, non sentientes somni vaporem; sed omuem
 expellentes torporem, in nouam quandam deuotionem ex igni-
 to colloquio verbi Dei euigilabant; experimentaliter probantes
 in semetipsis illum versiculum psalmistæ esse completum: *Ignitum* psal. 118.
colloquium tuum uehementer, & seruus tuus dilexit illud. Ex hac
 sancta collatione, valde feruebant ipse & qui cum eo ad spiritua-
 lem profectum erant inuitati, vt postea ad commilitones fratres
 suos Lubertus iucundo ore diceret, & affectuose repereret:
 Quando quando volumus non iterum ignire?

17. Dum ista narras, in admirationem me ducis. O vtinam Nouitius.
 semper talia audirem quæ me salubriter compungeret & accen-
 derent; & nullum vaniloquium interueniret, quod conscientiam
 meam macularet. Sed ad vitandam scurrilia verba, profer vlti-
 rius huius humilis Sacerdotis exempla. Fateor enim me ex de-
 uota collatione ista, non modicam lætitiã recipere.

18. Saluator noster Iesus Christus dicit: *Qui ex Deo est,* Senior.
verba Dei audit. Et quia tu libenter de seruis Dei bona audis & 1047. 8.
 legis, spero, quod hoc sit de gratia diuina, quam cum magna so-
 licitudine custodire debes, & ad humilitatem te semper inclina-
 re, quæ in domino Luberto arctius erat radicata. Quodam igitur
 tempore, stabat circa coquinam molendo sinapiam: & super-
 uenerunt quidam amici eius Svvolleses, visitare eum cupien-
 tes. Intuens autem eos, admonitus est eos alloqui, ne fortè of-
 fenderentur eius allocutione optabili defraudati: quia erant viri
 honesti, & consules nominati. Tunc humilis Lubertus, sicut
 erat linteo præcinctus, accessit ad eos, & salutauit familiariter
 amicos: non erubescens seruili habitu coram amicis apparere,
 sed Deo gestiens magis humili in officio placere. Post breue
 colloquium vale dicto amicis, redijt ad opus iniunctum: a-
 mici verò recedentes, de humilitate eius plurimum sunt ædi-
 ficati.

19. Cùm esset aliquando Svvolles, quidam amicorum eius
 ibat cum eo bene vestiti: ille autem sicut simplex frater ibat lō-
 ga toga inuocenter indutus. Hoc quidam videntes, dicebant de
 eo admirando: Ecce quomodo transit agnus inter lupos. Et erat
 aperta comparatio, quia ingens distãtia vtriusque vitæ. Semel in
 æstate dabatur ipsi capitium simplex griseum, pallidum, & anti-
 quum. Frater autem Amilius multum ipsi familiaris & dilectus,
 volens eum probare, dixit ei: Luberte quale capitium habes mo-
 dō? Satis malè stat tibi, nã sic pender in collo tuo, quasi esses pul-
 mone percussus. Tunc ille lætus respondit: Frater mi, quid d' eis?

Ecce & palpa, quam bonus pannus est iste, & desine vituperare, quod non sum dignus portare. Audiens hæc Amilius, ædificatus est in verbis eius.

20. Rursum quoque Amilius hæc mihi de eo recitauit, dicens: Iste dominus Lubertus ita humilis est, & mortificatus in propria voluntate; ut etiam paruo puero se subderet, & minimo fratri in domo ita libenter obediret, sicut domino Florentio, si eum dominus Florentius poneret ad regendam hanc domum. Erat quippe vilis & abiectus in oculis suis, & ideo meliora sensit de alijs, & præcipue de eis, qui seruebant fratribus in coquina. Et dicebat: Iste Ioannes Kessel & socius eius, multum præcedunt nos in virtutibus, ipsi adhuc efficiuntur superiores nostri. Nam confessionem nobis faciunt propter teporem nostrum, & ipsi operantur cum magno furore. Videntur esse serui nostri, sed reuera domini sunt & magistri in via Dei. Hæc autem ex cordis humilitate proferebat, quibus seipsum & alios optimè informabat. Sciebat etiam competenter bene scribere, & libenter scripsit, vitans otium, & diligenter operi manuum instans, & alios inducens ad scribendum.

21. Rogante autem quodam iuvene, ut exemplar ei scriberet, benignè annuit, & fecit. Et ait: Bene addices scribere, longos enim & molles digitos habes. Et Deo cooperante verum prophetauit. Scripsit autem in rotunda scriptura, pro exemplari & bono memoriali: *Tollite iugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum, & humilis corde. Iugum enim meum suauis est, & onus meum leue.* Ista verba in iugum è sapiebant ipsi, & ideo omnis philosophorum dictis, ad humilitatem Christi hortabatur, quæ ducit ad veram sapientiam & æternam beatitudinem promerendam. Igitur postquam humilis & deuotus Sacerdos dominus Lubertus de sylua cognominatus, multis virtutibus clarus, ex hoc sæculo esset migraturus, instanter petijt à fratribus, ut sui recordarentur post mortem in orationibus suis, præcipue tamen tempore scripturæ in cellis, legendo in priuato quandoque orationem pro defunctis.

22. Cum ergo plaga mortalitatis Dauentriæ, & in circumiacentibus locis grauitè regnaret, plerosque etiam deuotos de hac vita subtraxit, sed æternæ luci (ut piè credendum est) in supernis coniunxit. contigit etiam dominum Lubertum eadem peste comprehendi. Et ecce in mense Iulio, tribus diebus ante festum beatæ Mariæ Magdalenzæ cœpit agrotare & lecto decumbere, dicēs se non diu hic permanurum. Laboratum est è contrariis multis precibus, & quæsitum remedium à Deo & ab intelligentibus chirurgicis, quia vita eius erat optabilis cunctis. Sed illius præualere

desideret

desideriorum preces, ad audientiam superiorum civium prouolantes. Dixit ergo ei vnus de fratribus. Adhuc nõ separabimur tã ei õ, sed in camera Domini Florentij tenebimus collationes nostras. Tunc ille: Non hic amplius, sed in supernis cum sanctis. Cupiebat enim dissolui, & esse cum Christo. Igitur in die B. Mariæ Magdalena, fecit coram se cantari sequentiam, Laus tibi Christe. Qua cantata ait: Quàm deuota & feruida verba sunt ista. Et repetiuit intra se hunc versum ruminando. Quidnam haberet ægra, si non accepisset, si non medicus adesset? Multi deuoti qui aderant hæc audientes, lachrymati sunt. Ille verò lætus in Domino consolabatur mœrentes.

23. Frater Amilius, qui ei sollicitè ministravit, multa & edificabilia ex ore eius audiens, diligenter omnia conseruabat; quæ post obitum eius, per epistolam fratribus absentibus per ordinem scribens, digna fide exposuit; quam etiam pro memoriali his inferere placet, in qua plenius felix obitus eius & finis vitæ cognoscetur. Cùm igitur octo ferme diebus ægrotasset, nec recõualuisset; tandem multis doloribus fatigatus, ad extrema peruenit; & diuina consolatione repletus, in crastino S. Iacobi Apostoli, corã fratribus, qui exitum eius deuotis precibus tuebantur, lætus ac feliciter obdormiuit in Domino: Anno dominicæ Incarnationis millesimo trecentesimo nonagesimo octauo, septimo Calendas Augusti; tempore Bonifacij Papæ noni. Cuius corpus in cœmeterio S. Leuini, circa Ioannem Kessel deuorum Christi famulũ collegam eius, in australi parte Ecclesiæ reuerenter est sepultũ; vbi & complures alij fratres per successum temporis consepulti requiescunt in pace.

*Scripturæ prædilecti domini Amilij, de felici obitu domini
Luberti.*

24. **I**N nomine Domini Amen. Anno natiuitatis eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo octauo; quartodecimo Calendas Augusti, dominus Lubertus vanden Busche, id est, de buscho aut sylua, humilis presbyter & homo magni feruoris, morbo pestilentiali correptus, per duos vel tres primos dies somniando & dormiendo quasi sine sensibus (sicut huius morbi moris est) versabatur in lectulo; in quibus diebus ad tantam venit debilitatẽ, vt morti videretur proximus. Post hoc tamen confortatus, videbatur disponi ad cõualescentiam ab his qui aderant; sed ipse per omnia habuit se, quasi certissimè se sciret moriturũ, aliquos confortans, aliquibus valedicens. Etiam complures dictauit literas, ad amicos suos familiares, presbyteros & religiosos, huc illuc ad diuersa loca, vt sibi ad purgatoriũ & loca pernarũ transeũti, missis, vigilijs, & orationibus subuenirent. Deinde desidera-

uit conuocari fratres nostros domesticos, dicens quòd videretur sibi vtile & congruum, vt cum quibus tot annis conuersatus fuisset, pacificatus discederet, & veniam ac indulgentiam peteret. Quibus conuocatis, stans apud eos innixus baculo, quò sustentabatur, ita exorsus est: Ego tot annis fui in domo domini Florentij, & parum me emendauit, & non ita in virtutibus profeci, sicut proposui, quando eò veni. Tunc enim fuit omnis intentio mea & propositum, quòd vellem me dare ad omnem humiliationem, subiectionem, abiectiorem, charitatem, & ceteras virtutes, & in omnibus me subijcere domino Florentio, & omnibus fratribus; quod non ita feci, sicut iam moriturus me fecisse gauderem. Sed fui vobis sæpe scandalum & offensio, superbia mea & alijs complurimis vitijs, quæ tunc ex humilitate proferebat.

25. Deinde humillimè quantumcunque debilis prostratus in terra, cum magna humilitate & lachrymis, ab omnibus veniam postulabat. O quis tam duri cordis, qui lachrymas continere potuisset; quando tantum virum, patrem & fratrem cordialissimum cerneret, tam humiliter cum lachrymis prostratum in terra? Deinde eleuatus à terra & innixus baculo, cœpit iterum loqui ad fratres & exhortari eos, vt fideliter & cordialiter seruarent vniõnem & charitatem ad inuicem; & vt semper niterentur se subijcere, & in obedientia charitatis sibi inuicem acquiescere; & vt quilibet niteretur esse minimus & seruilis alijs. Etiam, vt fideliter fratres se inuicem niterentur custodire, charitatiuè admonendo, & fraternaliter corripiendo de vitijs & inordinatis moribus; & non blandiri vel applaudere sibi inuicem, in vitijs & negligentijs; & sic venirent ad veram vniõnem & charitatem, per extirpationem vitiorum. Addens, si sic simul manseritis, & ita feceritis, à nullo habebitis timere, & eritis tanquam murus inexpugnabilis. Alioquin citò res peribunt, & omnia nullius reputationis erunt, sed tantùm vanitas & frivola. Post hoc humiliter rogabat fratres, vt fideliter orarèt pro se: & memores essent sui in orationibus suis, sicut in eis consideret; & specialiter in illis orationibus, quibus quotidie inter laborem manuum se excitant; & sic valedicens fratribus, dimisit eos. Deinde altero die dictauit vnã epistolam, mittendam domino Florentio & alijs fratribus tunc absentibus, quæ sequitur in hæc verba.

Epistola deuoti & humilis domini Luberti, ad dominum Florentium.

26. **S**alutem, & omne bonum, Charissime pater. De infirmitate mea Amilius dilectus noster credo vobis scripsit; hoc tamè addo, quòd à sexta feria, qua obruebat penè vsque ad tertiam feriam, sine sensibus dormiens; nesciui quomodo huc illucque in lecto me verterem. Sed nunc, cum Dominus propter bonitatem
suam

suam ingeniolum meum modicum reilluminauit, nō potui pacificè ex hac miseria transire, nisi vobis saltem semel & nunquam amplius in hac vita, dolorem meum & necessitates infinitas mihi præcipuè imminentes, obuolutus pedibus vestris filialiter aperirem. Iam enim terribili Dei iudicio coram angelis eius & aduocatis nostris præcipuis præsentandus sum, cum maxima verecundia peccatorum illorum, de quorum remedijs vos me sapissimè instruxistis. Sed heu, tunc non cogitavi, quòd mihi tam grauiā & terribilia forent, sicut vos ea ponderastis. Et quia domine Florenti, manui vestræ propriæ in Dei iudicio nescio contradicere super passionibus meis, quas mihi scripsistis; licet tamen multis & importanis precibus meis, ad hoc vos quodammodo coëgi; & eandem schedulam Amilio dilecto nostro vobis præsentandam commisi, vt misericordius ex illis & alijs videatis, quid iam patiar in loco horrois & immanium pœnarum; & vt precibus vestris, mihi maximè necessarijs occurratis. Prædilectissime pater, si apud vos præsens essem, flebilibus oculis vos rogarem vt mihi, præcipuè de inobedientia & alijs offensionibus (vt inde non terribilius damnarer) paternaliter & sincere velitis indulgere, si cur non dubito, quòd libenter indulgetis.

27. Nunc loquar ad vos dilectissimi fratres, qui vita vestra & conuersatione, me tepidum & negligentem toties ad emendationem reuocastis; dulcissimis vestris admonitionibus me toties de passionibus meis admonuistis; sed heu miser ego (vt scitis) me non emendaui quantum potui & debui; nec exempla vestra nec verba poterant duritiam cordis mei compungere, sicut expediebat mihi; nesciens tamen nec præuidens, quòd talis qualis sum, ex hac vita ad loca horribilium pœnarū, vbi serpentes sunt mordentes, leones feroces, lupi rapaces, & infinita nostra demoniorum, subito essem deducendus. Gratias tamen omnibus vobis, pro vestris exhortatorijs & bonis exemplis, si quas possim, nunquam reddere negligam; sed non sufficio. Quia quantulumcunque in hac vita profeci, hoc adiutorio Dei & vestro profeci, nec mihi adscribo. Nunc etiam de omnibus negligentijs meis, humiliter me pedibus vestris prosternens, corde & ore coram Deo & vobis me accuso, & veniam de singulis peto. Rogo etiam vos, quatenus obitus mei diem illis, quibus vobis visum fuerit expedire, quod tamen satis facietis, denunciari facere velitis; & pro me diuinum officium, vigilias, & alia quæ vobis videntur, fieri faciatis. Valete, valete, & in æternum valete, quos amplius in hac vita non sum visurus.

28. Dictata hac epistola in vigilia S. Iacobi Apostoli, resedit ad perlegendum eam, si fortè aliquid placuisset apponere vel deponere.

ponere. Tunc subito inuasit eum tantus horror & tanta debilitas, vt omnibus viribus destitueretur; & sic ab his, qui aderant, reclinatus & reductus est in lectum. Et statim post hoc cepit magnis doloribus & angustijs agitari; ita vt instantissime cum lugubri, alta, & lamentabili voce clamaret & peteret, vt conuocarentur fratres domus nostræ & alij deuoti extra domum nostram, vt orationibus suis sibi succurrerent. Quibus conuocatis, incepit mirabiliter tremere pectore, & omni corpore vehementer palpitare & conquassari, pallefcere, sudare, versis oculis horribiliter videre, ore ac dentibus fremens ac stridens, dabat rugitus anxios & voces lugubres. Interea deuotis vndique concurrētib; & cum lachrymis pro eo instanter orantibus, respicias ad eos, & ipse aliquantulum incepit lachrymari.

29. Tunc innuit mihi Amilio, qui semper ipsi aderam, vt ceru sibi in manu quasi statim morituro positum remouerem; & vt cū eo legeremus septem psalmos, quia adhuc non est moriturus. Incepit ergo legens mecum vnum versum, alijs dicentibus reliquum; & sic quasi vsque ad finem, magno seruore & deuotione cōtinuabat. Quibus finitis dixit: Maneamus omnes in fine apud S. Mariam, & sic incepit; Salve regina cum collectis. Quam antiphonam sepius cum magno affectu & deuotione repetiuit, dicens collectam, & mutans sepius verba secundum affectum & deuotionem suam. Et cū sibi successiuē vis loquendi subtraheretur, sepius eandem antiphonam incepit, vt eam alij prosequerentur. Quo satis diu continuato, dixit mihi Amilio, quod ego dicerem fratribus, quod orarent pro eo sub silentio in compunctione cordis. Post hoc diu iacuit sine loquela, & (vt extra apparuit) in magnis pœnis & angustijs. Deuoti vero & fratres nostri, per totam diem apud eum orantes perseuerabant, de hora in horam mortem eius expectando. Postquam diu sic iacuisset, vocauit me dicens; Amili frater, nunc mihi virtus loquendi restituta est. Dicas ergo fratribus nostris & omnibus deuotis, quiuis eorum pro me legere incipiat psalterium; & quod in principio & in fine cuiuslibet psalmi, flexis genibus orent vnum Ave Maria. Post hoc dixit mihi; Dicas fratribus, quod ego non curo multitudinem psalmorum; sed quod aliquando expectent modicum intra psalmos, meditantes & in compunctione cordis pro me Dominum orantes, ne præ multitudine psalmorum obruantur in intellectu. Postquam hoc eis dixissem dixit mihi, vt omnibus congregationibus demandarem, vt orarent pro eo septem psalmos, horas de Domina, horas sancti Spiritus, & si quid aliud scirent, perseuerantes secum in orationibus, sic expectando mortem suam, Quo facto, subiunxit dicens ad me: Frater, timco fra-

tres & sorores grauare, sed cogit me necessitas: quia omnino non confido in me, sed valde multum in orationibus deuotorū hominum. Quid videtur vobis? Tunc consolabar eum, vt esset bene contentus, eo quòd libentissimè facerent. Deinde ab hora vesperei um vel circiter, vsque ad octauam horam iacuit sine loquela in magnis ardoribus. Octaua hora cœpit denuo loqui, & efficiebatur totus tranquillus.

30. Post hoc vocauit me ad se, & dixit mihi quomodo per diē fuisset secum. Primò, quòd habuisset multas & mirabiles tentationes. Et quòd venisset ad eum quidam malignus spiritus, in specie fratris nostri Ioannis Kessel, qui multis modis nitēbatur eum decipere; & quòd iste spiritus, valde multa & mirabilia dixit ipsi de gloria cœlesti, de diuersis subtilibus & altis materijs, de quibus multa vera & conformia scripturis, sed multa intermiscuit falsa; & quòd multa mirabilia dixisset sibi, quæ non sciret exprimere, quia modus loquendi fuit spiritualis; & quòd spiritus ille videbatur coniunctus spiritui suo, vt ipse loqueretur sibi, & spiritus suus responderet ei. Deinde dixit: Iste spiritus fuit valde contrarium, quòd aliquando alloquebar vos. Quando volui vos alloqui, tunc dixit mihi, Non loquaris carni, non loquaris carni. Etiam fuit ipsi valde contrarium, quòd ego feci fieri tā multas orationes à deuotis, & quòd tantum in eis confidebam. Et quando ego petij a vobis, quòd legerentur psalteria, ipse dixit mihi ad intra; Stercus stercus, vt quid confidis in istis psalmis, Maria, Gregorio, Hieronymo, & similibus? Tu deberes in Deo confidere. Deus irascitur tibi quòd tantum cōfidis in istis rebus, & non in se solo. Sed quia pusillanimis & timidus es, & non fecisti ex malitia, ipse indulget tibi, sed noli amplius talia facere. Ego Kessel sic non feci, tamen sine purgatorio veni ad regnum cœlorum. Me verò requirente quomodo hoc esset, ille subiunxit duas causas.

31. Vna erat, quòd omnibus bonis & diuitijs temporalibus pure propter Deum & salutem animæ suæ renunciaasset, & se ad talem humilem statum, puta officium coquinæ, dedisset; & quòd nunquam pœnituisset eum renunciaasse. Secunda causa erat, quòd cum magno affectu & desiderio sic perseuerauerit in coquina, sine vllò desiderio redeundi ad pristina. Et quòd habuit firmum propositum & magnum affectum, in tali humili statu & abiecto officio (vt posset omnibus seruire) vsque ad mortem permanendi, & quod in tali statu & proposito obisset. Tunc dixit mihi dominus Lubertus: Frater scio quòd ista, quæ iste nequam spiritus narrauit de vero & dilecto fratre nostro Ioanne Kessel, vera sūt; sed vtrum sine purgatorio venit ad regnum cœlorum, nescio. Et

sub-

Vera imago tentationū maligni spiritus sub mortē hominis.

subiunxit: Iste nequam spiritus etiam dixit mihi, quod ego sine purgatorio venirem ad regnum cœlorum. Me verò inquirente causam, respondit: Tu coram Deo martyres, eo quod pro fratribus & sororibus tuis posuisti animam tuam; quia ex affectu & charitate elegisti apud eos manere, in tali periculo mortis. Tunc dixit ad me humilis dominus Lubertus: Vtrum sine purgatorio veniam ad regnum cœlorum, nescio; sed hoc negare non possum, quin ex charitate & affectu mansi apud fratres. Sed tantum est, quod omnino multis verbis nitetur me inducere, ut confiderem in proprijs meritis & virtutibus. Ego tamen semper timidus nunquam confisus sum in meipso, nec adhuc confido. Sed omnis confidentia & spes mea est in misericordia Dei, in precibus & meritis gloriosæ Virginis Mariæ & aliorum Sanctorum, & orationibus deuorum hominum. Ergo placet mihi & gaudeo, quod multi boni psalmi & orationes lectæ sunt. Aliquando priuauit me omnibus sensibus præter solû auditum, & illum similiter conabatur auferre, sed non potuit. Item dominus Lubertus dixit mihi de pluribus alijs mirabilibus; quæ diabolus dixerat eis; quorum plura erant hæretica & contra fidem, ad quæ nitetur cum trahere, sed multa intermiscuit vera. Et sic scio, quod fuit malignus spiritus, qui conabatur me decipere, quoniam plura talia & mendacia semper miscuit. Apparet igitur mihi, quod valde vtile & necessarium sit homini morienti, ut habeat hominem intelligentem apud se, sicut sunt fratres nostri, vique in exitum. Hæc in vigilia S. Iacobi Apostoli, post octauam horam de vespere, narrauit mihi.

32. Post hæc, totus debilis in magna tranquillitate & pace cordis, vsque ad mortem perdurabat. Valde enim ardentem cupiebat dissolui, & esse cum Christo; habens firmam fiduciam & spem, de aduentu Domini nostri Iesu Christi, gloriosæ virginis Mariæ, & aliorum Sanctorum. Et in tali ardenti desiderio, cum magno fetuore orans, suspirans, ruminansque deuotos psalmos, specialiter psalmum Beati immaculati, vsque in crastinum S. Iacobi perdurabat, sæpius inquirens quâ propinquus esset morti; & an adhuc haberet omnia signa mortis; anne breuis anhelitus esset verum signum mortis, & huiusmodi. Et in nullo eum melius consolari potuimus, quàm ut mortem propinquam adesse diceremus.

33. Aliquando cum magna fiducia, quasi exclamando; O quâdo veniet Dominus Iesus & S. Maria cum Angelis sanctis absolueret me? & huiusmodi. Spero, quod non diu expectabunt. O si vellent citò venire; ô si vellent facere finem. Spero, quod nō diu hic durabo, & huiusmodi. Et sæpius inuocabat S. Mariam, Hieronymum, & Gregorium (quos specialiter dilexerat) & alios Sā-
ctos

ctos, vt orarent pro eo, & adessent, & succurrerent ipsi in hora mortis. Etiam petijt, vt aliquando breuiter alloqueremur eum, excitando ad inuocationem sanctorum & orationē; & alioquin, oraremus pro eo in silentio suspirijs & gemitibus, in compunctione cordis ad Dominum, secum suam mortem expectantes. Sic in tanto fernore, in tanta deuotione, in tam ardenti desiderio dissoluendi; & in tam affectuosa ac fiduciali expectatione aduentus Domini nostri Iesu Christi, gloriosæ Virginis Mariæ, sanctorum Angelorum, & aliorum sanctorum peruenit ad horam extremam: nec (vt videtur) fraudatus est à desiderio suo. Iam enim in membris omnibus præmortuus erat & totus frigidus, sola vita in lingua & pectore videbatur palpitare, & vix aliquod membrorum videbatur posse mouere.

34 Et ecce subito sine cuiusquam sustentatione, seipsum proprio motu erigens, complois eleuatijq; manibus, oculis sursum versus parietem defixis, illuc reuerentissimè cum omni deuotione inclinavit. Et viribus, quibus potuit, rauam & fractam vocē recolligēs, exclamauit: In gloria, in bonitate tua, in misericordia tua suscipe: In gloria in gloria, in bonitate in bonitate, in misericordia suscipe suscipe suscipe. Et dū sic erectus sedens hæc sæpius iteraret, tandem reclinatus ad lectū, bina vice, eisdem motibus & gestibus, eadē replicās, se iterū erexit. Qui vltima vice reclinatus videbatur iacere in magno stupore & admiratione. Ego verò inquirens, alloquebar eum dicēs: Luberte frater, quid est? quomodo est tecum? Ipse autem quasi cum magna admiratione respondit. Mira mira, mirabilia mirabilia, magna mirabilia vidi, quando me erexi. Quo dicto, statim subiunxit. Vocate fratres, vocate fratres. Quibus conuocatis, statim modicum agonizando expirauit, & feliciter in Domino obdormiuit, plenus virtutibus & bonis operibus, de quo bene dictus sit Deus in secula. Amen.

Ex epistola domini Florentij, de commendatione eius.

35 **Q**uis non doleret de morte dilecti fratris Luberti, qui eum nouit? Quis non fleret, si quis eum dilexit? Quis non de domo nostra plangeret & lamentaretur, si diligenter respiciat, quantam ruinā, quantum casum domui nostræ mors eius minatur; quantum humilitatis exemplū, quantum feruoris ad communia spectaculum, per mortem eius ablatum sit? Quis remāsit, qui vt ipse, ad omnia deuotionis præcipuè & contemptus exercitia feruet? Quis nostrum, vt Lubertus, cōmunia promouet? Quem, vt ipsum, pro domo nostra comedit zelus Dei? Quis nostrum remāsit, qui sibi tam vilis in oculis proprijs, tam parum sapiens,

piens, tam parum idoneus sibi videatur? Horum omnium exemplum, in eius morte ablatum est. Hinc merito piè dolet, qui domum nostram diligit. Hinc lachrymatur, qui profectum nostrum in spiritualibus affectat. Hinc nos, quantum dilectum fratrem Lubertum dileximus, tantum dolemus. Quanto corda nostra ipsi erant vnita, tanto amariùs sentiunt eius separationem. Verè erat nobis cum dulcissimo fratre Luberto, cor vnum & anima vna in Domino. Pensate igitur ex vnione cordium, dolorem separationis. Quæ mensura tristitiæ, ex amoris quantitate perpendite. Verùm, si breuiter & clarè mensuram tristitiarum & dolorum nostrorum scire cupitis, qui vique tantus & tam grauis est, vt vix duas rigas vel tres in literis vestris potuimus legere; vix tres rigas rescribere potuimus, quin essluent lachrymæ copiosæ, quæ & scribere & legere prohiberent. Si inquam huius tristitiæ & miseræ mensuram scire cupitis, perfectè propria corda vestra inspicite, qui nobiscum similiter dilexistis Lubertum.

Collecta quadam ex deuotis exercitijs domini Luberti.

36 **T**Vum erit laborare pro vitijs tuis extirpandis, & pro virtutibus acquirendis. Sed nisi purè ex corde Deo te ipsum resignaueris, & illi vterius commiseris, generat tibi magis præsumptionem, & faciet te durum, & perplexum, & anxium, & pusillanimum. Labora ergo cum verecundia, & quiete, & timore; sed resigna & committe Deo, vt faciat sicut voluerit. Et noli tristari vel deijci, si nescis propositum tuum exequi; fortè sic est voluntas Dei, vt non confidas propriæ virtuti. In oratione nihil intende nisi Deo & psalmodiè, quasi in conspectu Dei. Et committe voluntati eius liberè ex toto; & abijce leuiori modo, quo poteris, superfluas & vanas cogitationes; & ad hoc tende, quasi tu solus coram Deo, & beata Virgine, & omnibus sanctis stares; & ostende eis necessitatem, & vulnera animæ tuæ. Noli attendere fratres in oratione, in colloquio, vel vbiunque, nec etiam quoscunque; quia valde alienaris à teipso, & dissoluit virtutem mentis; facit te suspiciosum & amarum, obscurat intellectum, generat Dei obliuionem, & applausum hominum, obnubilat intellectum, turbat conscientiam. Habeas cor pacificum, & à phantasmatis rerum & à peccatis auersum, & ad Deum conuersum.

37. Tene faciem communem cum cæteris, sine nimia austeritate, aut serenitatis ostentatione, & apud teipsum, semper intus maneat. Et in quocunque opere auersus fueris ab ista forma, nitere reformare te; & sic semper tranquillo animo perficies voluntatem Dei, & custodies te à vitijs, & semper hilari perseverabis. Caue omni modo in omnibus vehementiam, sed omnia delibe-

rato

rato animo facito absque ostentatione. Nunquam debes alicui aliquid durè dicere, vel opprobriosè increpare, aut deridere increpando. Obsecra & mone, vt charitas poscit: & quandoquè turbidi animi es, patienter & quietè suffer illa, quæ sunt tibi contraria & passioni tuæ; & pro tunc nihil moue contra hoc vel de illo, ad quod importunè agitaris. Potius expecta, donec gratia Dei & serenitas mentis redierit. Fuge interim ad cameram & ad orationem, tanquam infirmus & obsessus, & cogita: *Inpatientia vestra, possidebitis animas vestras.* Luc. 21. Fuge ad tempus solitudinem, & laborare manibus, & patienter orare, & facere sine importunitate. Semper aliquid de Deo aut sacra Scriptura ruminare, quod ad amorè vel timorem Dei, aut ad horrorem vitiorum te inflammet.

38. In omni actione temporali, non nimis stricte attendere exteriora & ornatum, sed intendere voluntati Dei solùm, & ipsi totum committere: cor & oculos auertere ab hominibus, ad intra semper manere, exteriora obliuisci: ad caelestia oratione, suspirijs, lectione, compunctione tendere, & mentem ad prædicta frequenter exacuere. Ostentationem & presumptionem fugere, abijcere imagines hominum de corde. In hoc omnis virtus, omnis profectus, exequi voluntatem Dei, & ipsi placere. At hoc tende, vt intentio tua sit ad Deum secundum Deum, & abijce passiones animæ. Hoc habe pro regula infallibili: *Quicquid placet domino Florentio & fratribus, hoc vult Deus, vt facias;* quia inhabitantur à Deo, & ipsi nihil querunt nisi eius voluntatem. Omnia fac cum consilio domini Florentij: & quando abest, eodem modo per omnia quasi ex Deo fac cū consilio domini Gerardi, quia longè sapientior, humilior, cautior, & spiritualior, & abstractior te est, & facit magis secundum voluntatem Dei, quam tu. Cauenda est multum occasio vitiorum. Et saepe in quiete videris tibi aliquid esse, sed effusus in exterioribus rebus apparet, quid in te latuit: ex hoc, potes multum te humiliare. Longa locutio hominem à se rapit, & ducit in ignorantiam, præmeditationem aufert, inordinata profert. Necessaria est ergo homini multa dicere volenti, frequens meditatio & interpolatio siue pausatio, scilicet, vtrum secundum beneplacitum Dei loquatur, an non; an declinet ad iactantiam & applausum hominum, & ad vanam gloriam. Necessitatem, pietatem, & vtilitatem, attende in verbis, & maximè voluntatem Dei. Nullo modo licet loqui burdosa, vel alios verbis ad hoc incitare.

39. Nunquam improvise ex capite tuo, derisorie alicui coram aliis aliquem defectum dicere; quia signum est superbiæ & presumptionis, & malum exemplum alijs. Disce parum & paucis verbis loqui, & cum præmeditatione; & expecta alium

in verbis, & time audire, vnde lædaris. Discute verba etiam cuiuscunque, an sint vera, an detractoria. Firmiter propone per gratiam Dei, de malo nullius hominis dicere, nec libenter audire, nisi pia vtilitate: & tunc maximè caue, ne seducaris. Assuesce ad nullam rem mundi, neque temporalem, neque spirituales, cor importunè effundere; sed semper cum timore vitiorum tuorum mediocriter abstrahere, cum discretionem & pedetentim incedere, ad horam te mutare, & nunquam in toto à te recedere; sed in verbo Dei cor tenere suspensum, & reflexum contra vitia tua in communi; tamen specialiter magis contra hoc, quod tunc magis times. Et sic per gratiam Dei, cum bono moderamine & matura deliberatione, coram oculis Dei loqui & facere, quicquid putas Deo placere. In comestione, caue auiditatem & subitam comestionem; sed retrahe potius appetitum, vt cæca & turbata concupiscentia tua illuminetur compunctione & auiditate lectionis; & cum quiete mastica aliquid de lectione, aut de illa particula:

Luc. 14.

Prov. 28.

Homo quidam fecit cœnam magnam. Quandocunq; ex comestione turbatus es in capite vel grauatus, tunc fuge ad cameram, vel loquens cum hominibus magis caute conare ad custodiam; tutius est fugere, & orare. Beatus homo, qui semper est pauidus. Et veraciter scito, quando declinas à timore ad securitatem, declinas à Deo, & caperis à dæmonibus & à passionibus tuis. Tamen sic debes timere, vt eo magis de Deo confidas. Et quanto videris tibi infirmior, tanto te faciet fortiorem. Præstat ergo alijs magis credere, & in teipso trepidare. Propter Deum discite ab alijs virtutes & mores, & time vanam gloriam tuam. Christus tibi didicit, tibi tacuit.

40. Discite intus manere, & inter fratres & alios homines communiter & socialiter te habere, & extolle eos. Cogita virtutes eorum, & vitia tua. Semper de aliquo, cum quo es, virtutem aliquam cogita; & vitium tuum, ad humiliandum te ad intra, ex vitijs interioribus Deo & angelis & tibi notis. Accede ad studium; sicut ad cibum capiendum animæ; vt lectione refecta discat in illis anima occupari, quæ legit; & obliuisci temporalia, & refrenari à vitijs. Non multum simul est tibi vtile studere sine masticatione & oratione, sed parum; & masticare illud cum oratione & desiderio, & sic mittere in ventrem animæ, & in mores & in virtutes, vt anima his quasi nutrimento sustentetur. Sicut enim corpus cibo, sic anima virtutibus reficitur. Nunquam debes aliqua studere, quæ non reficiant animam; quia fructus studij est fortitudo animæ, & propter virtutes acquirendas. Studere propter scire, & propter docere alios, aut propter quodcunque aliud quam dictum est, non nutrit animam, sed facit eam insanam, sic-

Literis nauate operã
ob aliud
quiduis
quam vt
saluus fias
quid pro-
fit.

nt superflui humores corpus ; & generat vanam gloriam , elatum cor, incompositos mores, vanas cogitationes, instabilitatē mentis, Dei obliuionem & contemptum, applausum hominum, turbatam conscientiam, tenebrosū intellectum, & magis exinanit & debilitat animam quā reficit. Igitur moderatē studere & bene masticare, magis reficit animam, quā inconsideratē multa absque masticatione. Sequitur ergo, quōd anima mortua est, quæ verba Dei indefinenter non digerit in mores & in virtutes; vel consumit seipsam, & fit putrida diuersarum concupiscentiarum malarum humoribus, & consumitur à damonibus, sicut corpus à vermibus.

41. In pulsu horologii, quasi in medio inimicorum versatus & in te deficiens, clama ad Deum, & ora: Ne derelinquas me Domine Deus, Deus meus ne discefferis à me. Aliquando ad B. Virginem, Aue M A R I A. Cogita te à Deo respici, & opera tua ab Angelis ipsi præsentari; quid boni fecisti, quantum profecisti, & quid mali commisisti. Cum audis campanam, cogita: Surgite mortui, venite ad iudicium. Semper nitere sequi voluntatem aliorum in illis, quæ non sunt peccata vel contra Deum, & tuam voluntatem & consilium semper abijcere. Omnia contraria & tibi dura, cum labore & dolore capere; & nulli ad extra importunè cum impatientia respondere. Elige magis misereri, & in hoc potius excedere, quā in duritia. Quando interrogas prælatum & rectorem tuum, cogita, quōd Dominus in his habitans loquitur per eos, & dicit suam voluntatem; & quā periculosum est tibi, eīs dispositioni per eos resistere. Multoties cogita de peccatis quotidianis, ex qua radice procedant. Timor immoderatus vel nimia præsumptio, quotidie te impediunt. Declinare ad diuitias, ad delicias, ad honorationem & applausum hominum, ad curiositatem, ad delectationes terrenorum, ad propriam voluntatem & proprium videre, & fugere vel non curare humilia, ad huiusmodi declinare est regredi ad vitia, & auerti à Christo, & maximè ab regula patris spiritualis; quia hæc est verissima via ad virtutes, resistere vitijs, & humiliter obedire prælatis.

V I T A
D O M I N I H E N R I C I
B R V N E.

I. Magnæ deuotionis & sanctæ simplicitatis virum, nec non Angelicæ puritatis sacerdotem, præterire non debeo: sed
Rrr 2
ipsum

ipsius primordiali socio, atque prae cordialissimo compresbytero domino Luberto, coniungere placet, & aliquid in eius laudem proferre. Ipse est dominus Henricus Brune, sodalis domini Luberti, Deo dilectus & hominibus acceptus, omnibus benignus, nulli onerosus. Hic in Hollandia natus, cuius fuit Leydenfis ciuitatis, ex honestis parentibus & consanguineis. Sed nihil aestimans seculi diuitias & honores, amicorum vitauit aspectus, quaesuit Dominum in tempore iuuentutis, & vsque ad senium adhaesit illi corde perfecto. Mansit autem in obedientia in domo domini Florentij, cum omni humilitate & mansuetudine multa; audiens confessiones deuotorum, & celebrans missas suas cum magna deuotione & reuerentia; sine cura temporalium rerum viuens in tranquillitate & simplicitate cordis, atque inter fratres conuersans sine querela; testimonium bonum habens in tota Daenentria, notus apud religiosos in pluribus locis, sicut verus Israhelita absque dolo & nequitia, tanquam columba sine felle, praeditus singulari innocentia vita. Oculi eius semper ad Dominum; & ubicumque solus esse potuit, ab oratione & deuota meditatione non cessauit.

2. Sedebat aliquando in hyeme iuxta focum manus suas calefaciendo, sed faciem conuertit ad parietem; secretò interim oras, & silentium bene seruans. Quod cum viderem, multum edificatus fui, & eo amplius eum dilexi. Nunquam ego indecens verbum ab eo percepi, nec super eo conqueri audiui, nisi quòd missam suam ceteris tractius celebrare consuevit. Quo tamen facto, plures seculares ad deuotionem missae suae traxit, & facilis ei indulgentia dabatur, quia inuitè à dilecto Iesu separabatur.

Miracula
tria pro cõ-
firmatione
fidei Eu-
charistiae.
Primum.

3. Accidit tamen, vt vir quidam fidelis occulta impugnatione diaboli tentaretur in fide, qui etiam de sacramento altaris, coepit quodammodo dubitare de veritate corporis Christi. Is ergo cum staret ad audiendam missam huius deuoti sacerdotis, saepe ingemuit, dolens de praua immisione spiritus maligni; orauitq; Dominum, vt sui in hac vacillatione dignaretur misereri. Sed misericors Deus, qui animarum saluti varijs ac miris modis occurrere solet, praefatum virum noua & insolita visione instruxit, atque in fide suaviter confortauit. Vidit namque inter manus sacerdotis sibi apparere, non speciem panis, sed formam speciosi pueri praefati filijs hominum; & nimium stupens ac tremens gratias egit, & Deum benedixit. Sacerdos verò de his nihil sciens, officium missae solito more cum benedictione compleuit. Nò enim propter eum, qui fide & gratia plenus erat, haec ostensa sunt, sed propter infirmum in fide roborandum.

Secundum 4. Et quia sermo de venerabili sacramento incidit, adhuc referam

feram confimile factum de quodam sacerdote in partibus Frisiæ, sed minùs laudabilis vitæ. Siquidem bonæ memoriæ fratre nostro Alardo narrate cognoui, quòd erat cum eo quidam presbyter parvæ sciētia, & famę non clarę. Iste, cùm ecclesiã intraret, yt diuina celebraret; honesta quædam matrona, quæ eius imperitiam cognouit, cœpit intra se de eo suspectè cogitare ac murmurando dicere: Quid tu imperite vis facere, & quomodo tu indignè poteris tam magnum sacramentum conficere? Hæc ea cogitante, presbyter cœpit celebrare, & diuina mysteria tractare & consecrare. Factum est autem, dum venerabile sacramentum ritu ecclesiastico consecratum eleuaretur, & omnis populus hoc flexis genibus fideliter adoraret, matrona supradicta vidit in eleuatione apertis oculis figuram hominis Christi nimium stupida & perplexa. Finita itaque missa, hæc visionem alteri sacerdoti secretè exposuit, & quid mali de celebrante antea cogitauerit, humiliter confessa est. Qui diligenter gestę rei ordinem & visionem examinans, matronæ respondit: Hoc Deus pro tua salute fieri permisit, ne de cetero malè de sacerdotibus cogites, nec de vera consecratione dubites, licèt malæ famæ sint & indignæ vitæ. Illa hæc audiens firmam fidem tenuit, & Deo iudicium de sacerdotibus eius commisit.

5. Sed non te pigeat, aliud iterum miraculum de hoc summæ venerationis sacramento audire. Eo namque tempore, quo monasterium montis S. Agnetis illic moraturus intraui, quadam deuotus clericus mecum diu in eodem loco habitans, pro quadam causa ad vicinum monasterium perrexit. Cumque in itinere esset iunxit se illi quidam secularis, cum eo socialiter vadens, ac familiariter colloquens. Factum est autem, dum pariter ambularent, & de Deo conferrent, ait ille secularis clerico secum comitanti: Dicam tibi amice dilectè, quid mihi in vita mea breuiter accidit. Longo fui tempore, quòd intrans ecclesiam, nunquam potui sacramentum altaris in manibus sacerdotis videre. Existimans autem, quia nimis remotè tunc starem, & præ caligine oculorum non possem bene videre, accessi propius, quantum aui fui & licuit; sed nihil penitus profuit mihi, nihilque inter manus sacerdotis conspexi. At istud etiã ultra annum mihi euenit, & qua de causa non satis perpendi. Tandem in me reuersus & multum perplexus, ad sacerdotem me contuli, & cuncta ei in confessione denudavi. Ille benignè me audiens, & cautè secreta perquirens, inuenit me stare in odio cuiusdam proximi mei: cui pro nulla re volui offensam, qua me offenderat, dimittere. Animaduertens bonus & discretus confessor culpam malitiæ meæ, increpando & admonendo perdocuit me,

Tertium.

duricia stare: nec posse aliquando veniam promereri, nisi ex corde dimitterem offensas omnes: atque idcirco mihi istud accidere, quia non essem dignus diuinum sacramentum oculis malignis intueri. Auditis his sacris monitis, acquicui consilio sacerdotis: & toto corde compunctus, remisi ex integro iniurias, nolens meipsum de cætero vindicare: quatenus possem Deo reconciliari, & gratiam perditam recuperare. Tunc demum sacerdos me absoluit, & imposita pœnitentia abire permisit. His gestis, statim ad ecclesiam intraui, & missam audiui: Deo mihi propitio factò, sacrum corpus Christi in manibus sacerdotis oculis meis clarissimè vidi: & gratias agens, Deum in mirabilibus operibus suis benedixi.

6. Sed ad propositum redeundum, & de felici fine dilecti domini Henrici, aliquid iam tractandum. Nam cuius vita virtutibus ornata exitit, eius quoque exitus felicem transitum ex hoc mundo meruit habere. Inter alias virtutes, homo iste pius & deuotus, suo superiori humiliter erat subiectus; dans exemplum bonum presbyteris & clericis, ne se eleuent propter sacerdotalem gradum supra iuniores. Celebrauit aliquoties in festis apud leprosos, de licentia domini Florentij, vbi eidem tunc ministraui.

7. Quadam vice, cum fratribus perrexit pro indulgentijs in Arnem, & interrogatus est in via, pro quanto indulgentias suas daret. Qui ait: Libenter darem indulgentias meas pro hac gratia, vt quotiescunque alicui aliqua bona dicerem, quòd ille statim conuerteretur & suam vitam emendaret. Quod audientes fratres, mirabiliter edificati sunt de tam bono responso, ex magno animarum zelo, in corde pio & puro.

8. Igitur anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo nono, cum pestilentia regnaret Sutphanix, vbi tunc fratres domus domini Florentij à Dauentria profugi, cum multis alijs deuotis morabantur, Dominus Henricus ipsa peste infirmatus est, & ad extrema peruenit, præmium laboris sui à Domino confidenter exspectans. Qui ferè à tempore magistri Gerardi stetit in domo domini Florentij, per annos circiter quadraginta quatuor sacerdotio functus, diutissimè viuens vltra omnes, qui cum eo in primo feruore inceperunt. Sed & per omnè tempus suum laborauit in opere scripturæ, quem multoties vidi vasa coquinæ lauātem, & alia humilia opera facientem.

9. Penè nihil sciuit, nec voluit loqui, nisi de Deo & de salute animarum. Et quod exercuit in vita, continuauit vsque ad mortem. Nam omnes horas suas legit vsquequo tradidit spiritum. Nec lectionē sacrę Scripturę intermisit in infirmitate sua, consolationem quærens potius in sermonibus Dei, quàm in confabulatione.

latio.

lationibus hominum. Migravit autem ab hoc seculo pijsimus sacerdos, anno Domini supra dicto in crastino S. Bartholomæi Apostoli, circa undecimam horam diei, ipso die S. Gregorij Episcopi Traiectensis. Sepultus est autem in cœmeterio S. Walburgæ virginis, apud collegium canonicorum in Sutphania.

V I T A
DOMINI GERARDI
SVTPHANIENSIS.

Libet iã deuoti & eruditi viri domini Gerardi de Sutphania virtutes breuiter indagare, & pro bono memoriali vitæ eius, exempla atque scripta futuræ generationi imitanda proponere: qui inter primos fratres & diuinæ legis zelatores meruit præstantissimus nominari. Et licet breui vixerit tempore, gratissima tamen nobis reliquit doctrinæ monumenta. Erat enim studiosus valde in scripturis Sanctis, trahens etiam ex abditis sententijs doctorum varias aromatum species, contra vitiorum morbos, ad sanandum animarum languores: sicut præcipuè patet in duobus libellis ab eo editis: quorum vnus incipit: Homo quidam, & alius, Beatus vir intitulatur. Ab infantia namque & puerilibus annis, ad discendum inclinatus fuit; ingenio habilis, & ad artes auidus liberales: refugiens ex animo negocia secularia, & quæcunque poterant studium sapientiæ impedire.

2. Cumque adoleuisset bonæ indolis iuuenis, perrexit ad extraneas scholas melius imbuendus; ibique toto conamine satagebat bene frequentare, manè diluculo surgere, & ad audiendam lectionem tempestiuè properare. Omne tempus ad studendum breue ipsi videbatur, semper ex ore magistri aliquid vberioris scientiæ capere cupienti, quod armariolo pectoris sui tenaciùs inferebat. In tantum animus eius flagrabat in scientia proficere, vt vehementer tristaretur, quando in scholis non legebatur à magistris. Proinde quandoque flebat, quòd diebus celebribus lectio non fiebat: malè contentus, quòd dies sine fructu lectionis transiret. Longè namque distabat ingenua mens eius, à segnitie obtusorum & euagatione lasciuorum: qui per plateas currentes lusibus delectantur insanis, exhorrentes scholas, & ecclesiam rarò visitantes. Hic verò pensabat ad quid venisset, & cur scholæ institutæ essent, ideo acriter studeo incubuit: & tam sapienter profecit, vt de scholastico discipulo, æter-

nae sapientiae discipulus postmodum fieri mereretur. Nam Deo disponente, tandem ad studium Dauentriense accessit: ibique inuentis deuotis fratribus, domino Florentino firmè adherens: & sufficienter iam edoctus, fragilem mundi statum pro Christi amore & propria salute dereliquit.

3. Coepit itaque conuersus diligenter emendationi insistere, & in spiritali feruere profectu, ac mentem suam ab omnium temporalium rerum implicatione segregare; & tanquam bonus eremitarius cellam diligere, & ad interna exercitia se dare, tempus suum studendo & scribendo expendere; ita ut multi stuperent, quia raro visus est egredi, & solatium foris non captaret. Habuit autem pro solatio maximo libros sanctos: & pro spatiamiento campi, quaesiuit sacra palatia caeli. Transiens verò ad ecclesiam, quasi sine aduertentia hominum pertransiit. Cumque interrogaretur, an non impediretur à transeuntibus secularibus, respondit: Cogito, quòd grex porcorum illac transit. Quid ad me de statura hominum? Sedens in camera sua ita intentus erat operi suo, scribendo, legendo, orando: quòd sepe de tota die non aperuit fenestram, nec foras respiceret, licet aura satis serena fuisset. Dixit ergo ei quidam ex fratribus: Cur non aperis fenestram tuam? Tu sedes hic quasi in cauea clausus, bonum esset quòd aliquam respirationem caperes. Respondit homo deditus studio disciplinae: Si possem vacare, & scirem tantum praecogitare, fortè bonum esset, quòd hoc facerem.

4. Quaesitum est ab eo, quid cogitaret, quando ad prandium pulsatum esset. Qui ait: Sicut ad vnum, sic ad reliquum opus vado: Penè nihil curabat iste, quid comederet, vel quando hora refectionis esset. Et cum necessitas ad comedendum vrgeret, magis ad auditionem sacrae lectionis, quam ad reficiendum corpus festinavit. Fuit praeterea incurius sui corporis, maiorem curam gerens de viribus animae reparandis. Et nisi dominus Florentinus pro eius necessitatibus sollicitus fuisset, citò seipsum destruxisset & defecisset. Hinc accidit quòd occultum morbum (quem medici fistulam vocant) diu patienter portauit, nolens aliquos secum occupari, nec pro se expensas fieri, sed dolores in corpore pro animae remedio pati. Verum, ubi dominus Florentius hoc percepit, medicum aduocauit, qui curam eius gereret, donec sanaretur. Erat autem armarius & custos librorum, magnam diligentiam habens pro libris colligendis & scribendis.

5. Et multis clericis extraneis sacros codices concessit, ut haberent in domibus suis & in scholis lectiones sacras, ad vitandum fabulas otiosas & vagos circuitus in festis, quibus praecipuè admonentur clerici intendere diuinis. Et dicebat: Isti libri
plus

plus prædicant & docent, quàm nos dicere possimus. Nam libri sacri sunt animarum nostrarum lumina & solatia, atque vera medicamina vitæ: quibus non minùs in hac peregrinatione carere possumus, quàm ecclesiæ sacramentis. Diligebat autem sacræ Theologiæ libros, super omnes diuitias mundi; & plus gaudebat de bono codice bene scripto, quàm de prandio lauto, & optimi saporis vino. Sciebat enim, quòd non erunt sapientes, qui delicatis ferculis & potibus delectantur. Qui verò studijs sacris dediti sunt, replebuntur sapientia, & cælestibus secretis merentur admitti. Igitur libros in maxima reuerentia habuit, desideratissimè in eis legit, & sub diligenti custodia eos seruauit.

6. Plures etiam clerici ad eum pro diuersis casibus & dubijs soluendis veniebant, & libenter collationes eius audiebant, quia erat vir eloquens & doctus, & in multis exercitationibus probatus, sciens quid unicuique deberet respondere. Frequenter dominus Florentius ipsam aduocauit pro negotijs domus disponendis, & præcipuè cum eo tractabat de his, quæ iuris peritiam requirebant, & spiritualem causam expetere videbantur. Vnde si quid graue & arduum occurrisset, hoc declarationi & examini magistrorum, vbi oportuit, reseruauit, audiens reuerenter doctores, & sequens incunctanter sanctorum auctoritates, dicta sua testimonijs sacris patenter affirmans. Quapropter à sapientibus & literatis viris, pro ingenio ipsi collato mirificè laudabatur, sed ipse pro nihilo duxit hominum laudes. Non enim eloquentiæ studuit esse sectator, sed bonæ conscientiæ observator. Itaque ad intelligentiam scripturarum, non tam longa exercitatio studij eum iuuat, quàm Spiritus sancti informatio, qui intellectum dat paruulis, & mysteria sua reuelat mentibus puris. Ad quam sanè puritatem consequendam, omne exercitium suum direxit: incutiens timorem Dei nouiter conuersis, increpans torpentes, & ad mortificationem vitiorum exhortans in virtutibus proficere cupientes. Si, inquit, negligimus certare contra vitia, praualebant passiones, & incidemus in laqueos diaboli, qui semper insidiatur profectui nostro. Ideirco laborandum est cum omni diligentia, vt viriliter repugnemus, quia corona æternæ gloriæ vincitibus est promissa.

7. Postquam ergo illuminatus iste Sacerdos, humiliter & deuotè inter fratres cum multa gratia conuersatus esset, & cù plures libros perlegisset: ante finem vitæ suæ, quasi nouiter conuersus, Speculum monachorum & Profectus religiosorum iterum legere coepit; in quibus spiritum deuotionis studuit recolligere, & ad primitiuum feruorem se innoxare. Nec diu superuixit tali proficiendi zelo accensus, sed memor domini Luberti defuncti, quem pluri-

plurimum dilexit, & in cuius obitu lachrymas multas fudit, ipsum in breui subsequutus est. Nam missus cum fratre Amilio ad Abbatem in Dickeninghe doctorem decretorum, cum quo sepius tractare de casibus iuris consuevit, reuertens de via Wyndesem venit: ibique pernoctando, infirmatus est vsque ad mortem.

8. Cui Amilius inquit: Videtur mihi, quod mori properas. Ad quem ille: Hoc etiam videtur mihi. Itaque crescente ægritudine, in nocte sanctæ Barbaræ Virginis, quasi somno leui sopitus spiritum vitæ exhalauit, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octauo, ætatis suæ trigesimo primo. Cuius corpus à priore & fratribus digno cum honore, in transitu ante fores Ecclesiæ est sepultum. Audiens autem dominus Florentius obitum dilecti domini Gerardi, contristatus est valdè. Et fleuit ipse, & omnes fratres eius cum eo fletu magno, charitate nimia compellente. Quia sublatus est ab eis frater charissimus, qui erat columna domus, & altera manus in negotijs pertractandis. Sed benedictus Deus, qui talem virum nobis habere concessit.

V I T A

D. AMILII BVRENSIS.

1. **N**unc dilecti, & Deo digni Sacerdotis domini Amilij, habenda est memoria, & huic chartulæ inserenda. Hic quidem successor reuerendi patris Domini Florentij, in regimine domus extitit secundus, ab ipso familiariter dilectus, & multis virtutum gemmulis insignitus. Fuit namque de partibus Gelrię, in confinio Domini de Buren oriundus; & inter suos progenitores, de numero curialium curialis æstimatus.

2. Cumque studij causa se Dauentriam applicui sset, vbi studium particulare tunc satis viguit, tanta diligentia in scholasticis artibus profecit, vt in breui inter primarios vnus de doctioribus fieret, & magistro propter ingenij subtilitatem charius placeret. Dei autem munere factum est, vt tale ingenium in seculari vita non periret; nec mundi honores per scientiam ambiret, sed omnia tanquam stercorea refutaret. Prauentus ergo caelesti gratia, & ab altissimo inspiratus, accessit domum domini Florentij, & attractus est pietate sermonum eius: subdens se consilio Spiritus sancti, per os reuerendi patris loquentis, qui ei monita dabat sapientiæ salutaris. Igitur postpositis scholis, & amicis carnalibus derelictis, factus est humilis frater & Christi discipulus: atque suo exemplo in illis profuit ad renunciandum seculo, & seruendum Chri-
sto.

sto. Tradidit autem semetipsum ad humillima quæque opera faciendâ, non parcens corpori propter animæ suæ salutem, nil proprii commodi quærens in præsentî. Sed in virtute sanctæ obedientiæ, graues etiam labores subiit pensando, braxando, & alia qualibet sibi commissâ hilariter & fideliter exequendo.

3. Mirabantur multi, quòd in corpore non grandi potuit tam laboriosa exercere; quæ utique in seculo non didicit, nec prius facere consuevit, & vix aliquis fortior pro temporali lucro perfecisset. Sed amor Christi & fraterna charitas valens ad omnia bonæ voluntati vires ministrabat: vt meritum eius amplius cresceret, quo omnibus feruentibus laborabat. Qui in tantum Deo & fratribus placuit, vt post dormitionem domini Luberti & Gerardi, statim sacerdos ordinaretur domino Florentio adhuc viuento, Cumque primam missam suam celebrare deberet, dominus Florentius superpelliceo indutus affuit, donec officium suum ad honorem Dei perfectè deuoteque compleret. Celebrauit autem ante summam missam, super altare sancti Pauli, (pertinens ad vicariam domini Florentij) satis secretè sine concursu populi.

4. Hic itaque pietate præcipuus, & in omni commissio verè fidelis, cunctisque in necessitate positus consolatiuus amicus, tempore pestilentiali curam gessit infirmorum; paratus cum fratribus suis aut viuere aut mori, ex obedientia & charitate fraterna. Nam Ioanni Kessel coco domus, & domino Luberto assistit intrepidus, vsque in finem vitæ ministrando eis, & alijs multis simili morbo detentis. Ipse quoque post multa obsequia fratribus impensa ægrotare cœpit, sed Deo miserante ad consolationem fratrum reconualuit, ne tristitiam super tristitiam haberent. Ab eius ore multa bona de virtutibus fratrum audiui, quæ in huius operis libro, vbi oportunitas requirebat, conscripti, quamuis relatores nominatim non expressi.

5. Venit aliquando ad fratres in montem sanctæ Agnetis, & loquens aliquibus sibi notis, hortabatur eos permanere in sancto proposito ordinis, ad proficiendum in virtutibus. De cuius bonis moribus & gratiosis verbis valde edificatus fui: quia serena facie & oculis ante se fixis stetit, sicut agnus mansuetus, astantium facies non attendens. Igitur post felicem domini Florentij obitum, qui ipsum ad gubernationem domus deputauit, expletis in bono regimine quatuor annis & mensibus quasi tribus, obdormiuit in Domino in profesto Barnabæ Apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto. Qui sepultus est iuxta dominum Lubertum, in cœmeterio sancti Leuini ad australem partem ecclesiæ, non longè à vestibulo sacerdotum.

Excerpt.

Exhortatio domini Amilij, de mutua charitate seruanda.

Stimulus
acerrimus
ad ample-
ctendam
obedien-
tiam.

6. **F**Ratres charissimi, hucusque semper in vnione perseverati-
mus in charitate mutua; sed iam, vt videtur, recessurus sum
à vobis. Propterea cordialiter affecto, vt vnionem quam hucusq;
feruenter tenuistis, de qua Christo sit laus & gloria, firmiter per-
seueranterque seruetis. Et illi, cui cura domus committitur, per
omnia sicut Christo, & sicut mihi hucusque fecistis, charitatiuè
obediatis; personam eius non respiciendo, sed Christum in eo. Ideo
nolite cogitare illa esse mala vel irrationabilia, vel saluti ve-
stræ contraria, quæ vobis præceperit, quia non ipse, sed domi-
nus per eum præcipit; ideo propter Christum, & sicut Christo,
ipsi obediatis. Ideoque vobis ab ipso præcepta, tanquam sint de
caelo edita, complere festinate; quia Dominus non semper vult
per seipsum, vel per miracula, vel per Angelos, vobis voluntatem
suam mani festare; sed ita disposuit, vt per hominem voluntatem
suam nosceremus, & homini nobis talia consulenti vel præcipien-
ti, sicut sibi, obediremus.

7. Ideo quæcumque officia vel præcepta charitatiua vobis ab
ipso imposita libenti & hilari animo impleatis, non cogitando
vobis illa esse infructuosa, vel deuotionis vel etiam salutis impe-
ditua; quia mille deuotiones, respectu humilitatis & subiectio-
nis, quam homo hilariter exhibet, nihil sunt. Ideo si etiam vide-
tentur irrationabilia, & magna inde impedimenta futura & fa-
cta, nihil tamen vos iudicetis, sed semper humiliter in subiectio-
ne nihil iudicando perseveretis. Christum (sicut sepe dixi) & non
personam in homine considerantes. Quia non propter personam
illi subijcimini, sed propter Deum, propter æternam salutem, &
profectum vestrum, propter regnum cælorum hoc agitis: Ideo
quod coepi stis perficite, nihil patrem vestrum iudicando, sed cum
summè venerando, & omnibus illi humiliter & hilariter obtem-
perando: non cogitando vos esse tam senes, tam expertos, tam do-
ctos, tam sapientes, quam sit ipse. Quia non propter eum, vos ei
subijcimini, sed propter Christum, & vestri humiliationem & se-
curitatem; vt ad ipsum quasi ad patrem semper refugium & con-
siliium habeatis.

8. Quid enim vobis & mihi fratres, nisi quia propter Deum
obedistis mihi? Et quid mihi, & D. Florentio, & M. Gerardo, si cū
eo fuisset, nisi propter regnum cælorum ei obedisset? Quilibet
ergo cogitare debet, quomodo posset se humiliare & subicere,
& studeat esse contentus, quodcumque officium sibi iniunga-
tur, siue paruum siue magnum: & non sit sibi sapiens, sed hoc pu-
ret sibi ir elius, quod fuerit ei ordinatum. Et si aliquis vellet ha-
bere exceptiones de aliquo officio, dicens in omnibus se velle ac-
quiescere,

quiescere, sed ad hoc vel ad illud officium non esset deducendus; ego malle eum expellere de domo, quam tale privilegium ipsi dare. Nam alio tempore, quando eius propria voluntas aliud vellet, etiam in illo deberet esse rebellis. Sed non cogitet nisi Christum, in quo velit acquiescere. Fratres, simus tanquam membra inuicem, & sustineamus nos mutuò. Quod si noluerimus facere, citò peribunt res nostræ. Nitamur inuicem tenere charitatem & unionem: & quiuis nitatur conculcari quodammodo sub pedibus alterius, & sic nulla aduersitas poterit nocere.

9. Nihil aliud scio, quod dicam vobis, nisi quod Dominus dixit discipulis suis iam ascensurus; Vt diligatis inuicem, sicut Christus dilexit vos, & oratis pro me. Ego, si venero apud Dominum, faciam quod potero. Et quia saepe malè me habui, & vos scandalizavi, peto vt mihi ignoscatis: quia fui negligens & multis alijs vitijs implicatus, quæ omnia coram vobis paratus essem confiteri, nisi timerem, quòd aliqui vestrum scandalizarentur. His dictis, deposuit capitium suum, petens veniam à fratribus de culpis suis, compunctè & valdè humiliter & cœpit flere. Quo viso, fratres flexerunt genua, & fleuerunt omnes fortiter & amarè. Hæc verba domini Amilii nouissima, pro ædificatione mutux charitatis & pacis sunt dicta.

V I T A
D. IACOBI DE VIANA.

1. S Trenuus ac maturus moribus dominus Iacobus de Viana magnam gratiam humilitatis, compunctionis, & internitatis habuit; saepe suspirans & lachrymans pro quotidianis defectibus suis districtè examinans semetipsum. Etiam illud in se redarguit, quod alius in ipso commendabat, metuens rigidum superni iudicis examen, in omni quod agebat; qui non solum apertas negligentias, sed occultas conscientix maculas iudicabit. Longè à corde eius altum sapere de seipso, aut velle reputari pro bono: cui omnibus subesse, & minoribus sicut maioribus obsequi complacerebat. Erat autem egregius scriptor inter scriptores, diligens ad scripturam & librorum custodiam.

2. Quidam iuuenis petijt ab eo informari in spiritali exercitio; qui statim ex humilitate pigrum se fatebatur & miserum, & quòd nondum virtutis initium perfectè attigisset; cœpitq; quosdam iuniores fratres commendare, quàm feruentes & intelligentes essent. Alia vice, idem iuuenis multum contristatus retulit ei angustiam cordis sui, desiderans consolationis verbum audire. Qui benignè eum consolans, hortabatur ad patientiam, & ve
gra

Psal. 93.

gratiam Domini humiliter expectaret; quia pius Dominus contritis corde solet adesse, sicut Psalmista dicit: *Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tue latificauerunt animam meam.* Quia consolatione suscepta, sapius tam dulcium verborum postmodum recordabatur, cum aliquid triste illi occurreret. Quia cum humana consolatio deficit, ad diuinam recurrendum est, & cogitandum, quoniam magni sancti & electi viri etiam grauitates & desolationes quandoque habuerunt.

Sacerdotij
inauguratio
olim
quàm fuit
viris pijs
formidata.
Subiectio-
nis condi-
tio quàm
secura.

3. Hic igitur cum esset laudabilis vita, & cuperet in infimo gradu & in simplici clericali statu manere, propter virtutes tamen suas & insigne humilitatis donum, de beneplacito Dei & consilio domini Florentij ac fratrum eius, promotus est ad sacerdotium. Quod ei tamen valde graue fuit, ita vt acriter fletet, cum hoc percepisset, quod ordinari deberet. Fatebatur enim se esse nimis indignum ad talem statum, reputans eos grauiter peccasse, qui hoc consilium dedissent, eo quod inidoneum promouere decreuissent. Sed quanto plus se deprimebat, tanto amplius Deo & fratribus placebat, & eo libentius dominus Florentius ipsum promouebat. Eo siquidem tempore, apud deuotos sacerdotium rarum & preciosum. Nam nisi iustus & compulsus pro communi utilitate, nemo hoc acceptare audebat; quia omnes altiore statum fugiebant, & in humiliori loco & officio minori manere eligebant. Vnde dominus Florentius, qui erat gemma sacerdotum, fertur aliquando dixisse: Si non essem sacerdos, nec curam aliorum haberem, tunc possem me perfecte emendare; quia locus superior plures occasiones turbationum habet, à quibus magis liber est bonus subditus, sine cura exteriorum viuens.

4. Quodam tempore, dominus Iacobus volens cogitare de defectibus suis, ascendit secretè solarium domus, & grauiter suspirans, culpas suas in tabula scripsit, ne obliuioni traderetur quod confitendum existimauit. Et cum à quodam interrogaretur de statu domus, ait: Si quis nobiscum habitare desiderat, oportet quod se humiliet, & omnibus minorem se faciat; & talis paradisi hinc habet & optimè contentatur. Solebat dominus Florentius interdum ipsum corripere, & ad moderatam compunctionis grauitatem reuocare, ne nimio rigore metam discretionis excederet. At ille patienter ferens correptionem, multum se humiliavit, quia minus discretè procederet. Feruidus namque spiritus eius, proprias supergressus est vires; sed pia eius intentio eum excusabat, quia Deum finaliter quærebat. Incidit autem post hæc in corporalem aegritudinem: & deficientibus paulatim viribus, ante patrem suum dominum Florentium, in bona confessione vitam finiuit, anno Domini millesimo quadringentesimo, in crastino
sancti

VITA IOANNIS CACABI. 1007
sancti Gregorij Papæ, quem speciali deuotione dilexit. Sepultus
est autem cum fratribus suis, in cœmeterio maioris ecclesiæ, apud
sanctum Lebuinum.

V I T A
IOANNIS CACABI
VVLGO KETEL,
QVI HVMILIS COQVVS FVIT.

1. **E**Rat quidam humilis seruus Christi in domo domini Florē-
tij, Ioannes Ketel nomine, coquina officio deputatus; qui
despectis omnibus mundanis, elegit viam sanctę paupertatis in
terris, vt æternas diuitias cum sanctis possideret in cælis. Nam
per opera misericordiæ & charitatis meruit ingressum perennis
felicitatis. Hic dudum optimè mihi notus cum Dauentriæ fre-
quentarem; tam humilem se exhibuit moribus & exemplis, vt
contemptum mundi plus factis prædicaret, quàm verbis. Nec ta-
men fuit inanis sermo, cum de Deo loqueretur. Quia om-
nem excellentiam temporalem auditoribus suis persuasit esse
spernendam, nec vllum laborem pro Christi amore abhorren-
dum. Sed quis dignè huius viri loquetur virtutes? At tamen pau-
ca dicere charitas exposulat, ne margarita in agro dominico
abscondita diutius lateat, sed pro ædificatione plurimorum ad
lucem veniat.

2. Huius natalis ciuitas fuit Duseborch, in comitatu de Marc-
ka, non longè à Wesalia, iuxta Rheni fluminis decursum: cuius
mater Christina filium subsecuta, diem extremum Dauentriæ
clausit in domo sororum. Hic itaque primò negotiator exiit in
partibus Flandriæ & Hollandiæ, mansionem statuens cum mer-
catoribus marinis in Dordraco, sepius tamen habuit inspiratio-
nem bonam ad seruiendum Deo, sed nesciebat qualiter incipe-
ret, aut qua via ad hoc tenderet. Cumque seculi rebus aliquam-
diā prosperè vsus fuisset, tandem meliori consilio inspiratus, co-
gitauit mundi fallaciam & grauem eius seruitutem abijcere, ac
velle sacerdotio fungi, vt Deo honestiùs in hoc statu seruiret.
Hac igitur occasione postposuit seculi nundinas, & audita fama
deuotorum clericorum in Dauentria, venit illuc cum quibusdam
boni propositi viris inuisere scholas. Et apprehensa aliquanta no-
ticia in grammatica pro intellectu sacræ Scripturę, cum vidiſſet
sanctam conuersationem D. Florentij ac fratrum eius, in alterum
mutatus est virum, & ad seculi renuntiationē acceditur cum mul-
tis. Reliquit regulas Alexandri & Donati, & intrauit scholā cele-
stis exercitij, vt disceret voluntatem Dei in domo D. Florentij;
vbi

vbi plures congregati Christo seruiebant in humilitate fundati,
& in charitate diuina firmati.

3. Petiuit ergo magna instantia ad seruendum fratribus in coquina; vt quamdiu hic viueret, gratum Dei obsequium in humili statu exhiberet. Post multas itaque preces admissus est ad probationem; & depositis vestibus secularibus, indutus est habitu veterano & theristro lineo coquinae sordibus apto. Plus autem in tali integumento delectatus est, quam si stola sacerdotali fuisset amictus. Et factus est exemplum humilitatis & abiectiois omnibus, qui in demo erant, tradens se perfectae mortificationi pro amore crucifixi. Exijt autem fama bonae conuersationis eius ad aures extraneorum; & mirabantur multi magnates, quod diues quondam ille mercator, nunc effectus est pauperculus coquus; & humilis frater. Nam qui prius proposuerat per scientiam ascendere ad ecclesiastici ordinis dignitatem, postea omni culmine honoris & cuiuscunque dignitatis fastu relicto, nouissimum quaesuit locum, Christum imitando, qui humiliavit semetipsum, formam serui accipiens, discipulis suis ministrando.

Secundus
velut
quidam
sacerdos.

4. Preparauerat autem sibi quaedam preciosa ornamenta sacerdotalia, cum adhuc esset secularis, quae aureis imaginibus intexta erant, tam pulchra, vt cathedralis Episcopus vel Abbas regalis potuisset ea cum honore deferre. Sed spiritu Dei salubriter informatus, omnia ista postposuit & abiicit; & vendens alijs casulam cum cappa serica, ipse panis vilibus, nigra tunica & grisea toga inuestitus est, ad seruendum in coquina. Maximas igitur gratias Deo referebat, quod se ad huiusmodi ministerium vocasset, nec cum multis in seculo perire permisisset. Dixit ergo aliquando cum magna iucunditate cordis ad fratres: Nonne magnus sacerdos factus sum & praelatus, qui omni die bis communico fratres: significans in hac parabola, quod tam mane quam vespere prandium eis preparabat, & Christum in singulis fratribus reficiebat.

5. Saepè namque inuentus est flexis genibus orare circa ignem, & cum ollam manu congereret, ore deuotè psallebat. Fecit de coquina oratorium, sciens vbique esse Deum; & de igne materiali, excitauit spiritualem feruorem. Quae in Ecclesia audiebat cantari, haec postea inter opera sua dulciter ruminabat. Sicque Deum mente gerens, foris practicauit coquendo; intus verò vacabat caelestia meditando, nullum tempus infructuosè ducendo, nec interna exercitia sua negligendo. Cibos fratrum tempestiue & sollicitè studuit parare, quia magister cocorum fuit, nil tamen superfluitatis introduxit; sed meliora alijs tribuens, viliora ipse sumebat. Tres Sanctos speciali deuotione sibi praelegit, sanctum

sci-

scilicet Alexium, qui in domo paterna diu in peregrino habitu laetit, & multa despectiua à propria familia patienter sustinuit. Item sanctum Franciscum paupertatis amatorem, qui nihil terreni in hoc mundo possidere voluit. Item sanctam Elizabeth viduam, quæ misericordiæ visceribus affluens, omnia pauperibus distribuit, & omnes mundi diuitias atque honores, tanquam stercorea despezit.

6. Semel loquebatur cum socio suo de sancta paupertate; & cū tanto seruore verba eius sonabant, quòd ex gestu corporis & alteratione vultus, totus videbatur interiùs inflammatus. Quodam die sacro, cū quidam clerici venissent ad eum de schola, cepit eis dicere aliqua bona, & inter cætera hæc ait: Bene inuenimus in euangelio scriptum: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum; sed nullibi legimus: Beati magistri artium. At illi obstupescentes de nouitate verborum, cum multa reuerentiâ eius verba simpserunt. Quibus etiam declarabat sententiâ suâ, quia sine humilitate scientia non prodest, sed paupertate spiritus (id est humilitate) regnum Dei veraciter obtinetur. Nam & humilitas nunc inuenit gratiam apud Deum, & vitam æternam in futuro. Erat autem valde pius & misericors erga pauperes alendos, & præcipuè qui Deo seruire cupiebant. Et cū quidam dicerent, quòd per plateas mendicando parum acquirèrent; satis mirabatur, quòd multi diuites tam tenaces essent, nec pauperibus largiter darent, qui sine magno detrimento sui, possent opera misericordiæ exercere, & maxima præmia à Deo recipere.

7. Volens igitur probare, quòd pauperes dixerant, exiit die quadam sero iam facto, in specie pauperis mendicare panem cum socio sibi deputato. Et clamabat ante fores, dicens: Detis cuidam pauperi peregrino aliquid propter Deum, qui libenter esset in Hierusalem. Non signauit Hierusalem terrenam, quæ occidit Christum & prophetas; sed cælestem patriam, quam inhabitant ciues Sanctorum & Angeli Dei; ad quam suspirauit pauper iste peregrinus Ioannes, corpore interim elongatus à cælesti Hierusalem, mente verò quotidie tendens ad illam. Audiens hanc vocem clericus quidam intraneus, surrexit citò aperire ianuam, vt sciret, quis esset iste peregrinus. Et currens post eum, quæsiuit, dicens: Quis es tu, qui taliter petis? At ille cupiens latere, tacuit, sed victus precibus ait: Ego sum. Tunc ex voce ipsius cognoscens, respondit: Es tu Ioannes Kessel? Mendicas nunc panem? Vnde venit istud? Dixit ergo Ioannes: Taceas, ne facias inde plura verba. Est bona & pia causa. Clericus verò rediens in domum, narrauit domesticis suis, dicens: Mirum, mirum quod vidi, Ioannes Kessel cocus domini Florentij ostiatim quæsit panem. At illi signo

crucis se signantes obstupuerunt, dicentes: Quid iam prætendit ille bonus homo? Et hæc inter se conferentes, ædificati sunt exemplo Ioannis, & quibusdam secretè recitauerunt, quæ gesta sunt. Sed Ioannes domum reuertens, eleemosynarum fragmenta cum magno gaudio portauit in coquinam, & ostendit domino Florentio & fratribus benedictionem sancti panis, quem pro Deo rogauit. Gaudius est autè dominus Florentius, de deuotione humilis coci sui, & ait: Ioanes da nobis partem de eleemosyna tua. Qui respõdit: Libenter dabo vobis inde comedere, sed volo iterum pauperib; de nostris panibus prouidere; quia pauperes non debent sua perdere, sed etiam ampliora recipere. Tunc datum est fratribus aliquid de eleemosynis illis in prædico, & Ioanes accepit integros panes ex promptuario, ad dandũ pauperibus pro Deo, sicut ipsi commissum erat, & facta est lætitia magna in domo illa.

8. Quodam tempore exijt manè haurire aquam de flumine iuxta portam piscium. Intrans autem in nauem cuiusdam piscatoris, vt aquam mundam hauriret, superuenit piscator, & ait: Quid hic habes agere? Exeas citò de nauicula. Tunc ille ferens patienter verba increpantis, omisit haurire aquam, ne hominem offenderet. Videns autem vir ille, quod esset bonus frater, & nihil dicens recederet, misericordia motus est, & ait: Venias huc ad me, & des mihi vasculũ tuum. Et hausta aqua reddidit ei, dicens: Eas nunc in pace. Qui regratians benefactori suo, reportauit aquã in hydria orans deuotè in via, sicut semper facere consuevit, quando pro negotio aliquo exibat. Sciens dominus Florentius ipsũ esse virum virtutis, & ad tolerandũ aduersa fortiter animatum, sæpius eum de negligentia redarguit, culpam ipsi imponens vbi culpabilis non fuit; volens in hoc patientiam eius probare, & alijs ad exemplum monstrare.

9. Cũ igitur quidam pulsarent ad fenestram coquinæ, & alij ante ianuam, festinauit Ioannes respondere singulis pro necessitatibus opportunis. Et illo huc illuc discurrente, pulsauit dominus Florentius manu sua super mensam, vt illi aliquid apporaret, quasi necessitatem haberet. Quo parum tardante propter occupationes, dixit pius pater seriøsè ad cocum suum probandum: Quamdiu sedebo hic te expectando? Ad hæc bonus cocus mansuetè respondit: Adsum charissime, & portabo quod placer. Ignosceas quæso tarditati meæ. Dixit etiam interdum sic ad eum: Quomodo sapit istud sic? nescis melius coquere? Fortè fratres possunt murmurare, quod debent male coctos cibos tuos comedere. Ille vero patienter increpationem audiens, & negligentem se cõfitens, Libenter, inquit, me emendabo. Cui dominus Florentius: Sæpe hoc dicis, sed parum proficis.

10. Alia quoque vice, transeunte domino Florentio per coquinam, venit post eum Ioannes, & flexis genibus traxit fimbriam vestimenti eius, veniam petens. Ad quem respiciens, ait: Quid est modo? Tunc ille: Ego feci aliquid ex amphora in cellario. Cui rursus durius respondit: Sic sic destruis res nostras, unam frangendo, & alteram fundendo. Et statim averfa facie clausit ostium coquinae, dimitrens cocum in genibus procumbentem. Qui omnia humiliter sustinens, surrexit de terra, nihil conquestus inde quasi iniuriam passus, sed sine hesitatione optime sensit de patre sancto, qui eum increpavit pro utilitate sua. His & alijs multis modis, probavit eum frequenter dominus Florentius, quem specialiter utique dilexit, & corde veneratus est propter fidelitatem eius & paupertatis amorem, de qua saepius loquebatur cum eo in coquina. Et quavis magnae literaturae non esset, habuit tamen ingenium bonum ad intelligendum scripturas, sciens caute discernere inter vitia & virtutes, & efficacia remedia dare tribulatis & tentatis.

11. Libenter legit in sacro codice tempore sibi vacante a labore, non ut doctior fieret ex scientia instante, sed ferventior in charitate ad opus redderetur. Diligenter advertit ad lectiones in mensa, colligens ex paucis verbis multa: & quod illi denegavit altitudo Latini sermonis, supplevit virtus obedientiae, & frequens meditatio beneficiorum Dei. Vnde desideranter studuit in vita Domini nostri Iesu Christi, trahens ex eo totius vitae suae regulam, & propter eius amorem, amplexatus est infimum statum, & viliorum cibum, atque vestem pauperiorem. Cum legisset aliquando librum Ioannis Climaci de perfecta abrenunciatione saeculi, & mortificatione propriae voluntatis, protulit exinde sententias spiritu plenas, ut docti viri de hoc mirarentur, quod tam bonum intellectum illius libri haberet.

12. Ante paucos dies obitus sui, requisitus est ut diceret, si quid emendatione dignum in domo sciret, quia fratres libenter se emendare vellent. Tunc respondit fidelis amator pauperum, dicens: In tribus optarem emendationem nostram. Primum, ut parcius comederemus, & pauperibus amplius daretur. Secundum, ut meliora ornamenta venderentur, & precium pauperibus largiretur. Tertium, quia multos libros habemus, ut aliqui venderentur necessarijs rebus, & pauperibus melius subveniretur. His dictis, dominus Florentius congaudens deuotioni & miserationi eius, dixit: Ioannes, valde bonum est, quod dicis. Tempore infirmitatis eius, venerunt quidam pauperes clerici, ut eum visitarent. Quos ille intuens oculis misericordiae, ait: O dilecti pauperes mei, iam de caetero non potero vobis aliquid dare. Commendo vos Deo, ut vobis provideat in bono. Inter plura humilia exercitia hoc in

vsu habuit, vt omni sabbatho in memoriam mortis suæ, longū liateolum seu kedellum portaret, & in eo coquere tunc consueuit, petens & desiderans in eodem post mortem sepeliri. Quod & factum est. Nam Matthias de Machlinia, qui socius eius erat, fecit vestem illam lauari, vt in ea sepeliretur, sicut desiderauit.

13. Igitur multis bonis virtutum fructibus repletus seruus Dei Ioannes cocus, ex hac vita iam migraturus, cepit infra octauam Pentecostes apostemate tactus infirmari, & ad sequentem vitæ transitum se disponere. Cui hoc etiam ad magnum meritū creuit, quod antequam infirmaretur, curam pauperum clericorum & infirmorum, ex obedientia & charitate de nouo susceperat, cupiens eos visitare & necessaria sollicitè eis ministrare. Sed præuentus est infirmitate, & dulcedine visitationis Christi mirificè consolatus. Nam dominus Amilius, qui ipsi in infirmitate fideliter astitit, & continuè ministravit; quadam die de summo manè ad eum visitandum accessit, & quærens si aliquid vellet, de licentia eius ecclesiam intrauit missam auditorus. Qua finita redijt ad infirmum. Cui Ioannes: Placèrne mecum diuidere missam in charitate, quam audisti? Respondit Amilius: Libenter tecum totum diuido, & tribuo in charitate, dilecte frater. Ad quem Ioannes: Frater mi, Dominus noster Iesus Christus interim me visitare dignatus est. Tunc Amilius hoc audiens, dixit: Quò abiit quælo? Qui respondit: Statim quando aperuisti ianuam, disparuit. Gaudius est ergo Amilius, & gratias agens, Dominum benedixit. Et hæc mihi postmodum enarrauit.

14. Tentauit etiam Satanas seruum Dei decipere & terrere, ita dicens ad eum: Recipe bursam tuam fœtide mercator, Existimas tu, quòd pecunia tua possis emere regnum cœlorum? Humilis autem Ioannes intelligens hostis malitiam, intra se tacitè dixit: Non de me præsumo, sed de misericordia Dei, & in meritis Sanctorum. Sicque inimicus totaliter confusus abcessit, & Ioannes diuinæ misericordiæ fiducialiter se commisit. Deuotus igitur famulus Christi, ad orationem intentius se conuertit; & inter alia psalmodiæ cantica, hæc verba ruminauit: Dominus soluit compeditos, Dominus illuminat cecos. Amilius verò sedès ad lectulum eius aurem apposuit, vt de ore agonizantis aliquid amplius audiret pro bono memoriali, sed præ raucitate infirmæ vocis intelligere non valuit.

15. Tandem diu agonizando, & contra vim mortis desudans, inter deuotas fratrum preces, qui conuenerant, spiritum vitæ exhalauit beato fine in seruitio Christi consummato, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octauo; sabbato quatuor temporum post Pentecostè, die Petronillæ Virginis. Cuius corpusculum

pusculum reconditum est in cœmeterio apud sanctum Lebunū, ubi & plures fratres post eum defuncti, in pace Christi requiescunt, per Christum in nouissimo die cum fidelibus cunctis resuscitandi. Sit laus & gloria Christo, de tam deuoto viro & humili coco; qui breui annorum curriculo & labore exiguo, sortitus est (vt piè credimus) maxima præmia in cœlo. De quo venerabilis pater dominus Ioannes Hueden prior in Wyndesem dignum testimonium reddidit, dicens: Vtinam cum tali viro, & in tali statu, mori mihi contigisset.

Deuotum exercitium eiusdem fratris Ioannis.

16 **Q**uid retribuam tibi Deus æterne, pro omnibus quæ retribuisti mihi? O dilecte Ioannes miserere tui ipsius, & pensa cum magna diligentia & omnibus viribus tuis præteritam vitam tuam; quid fuisti in sæculo, quid adhuc es, & quid promeruisti, Cogita inæstimabilem bonitatem dilecti Domini Iesu Christi, quam tibi vltra tam multos homines exhibuit; pensa quàm grauius vltra alios te indicabit, si te non emendaueris. Sta in timore, & cogita quòd ille, qui tam benignè tibi pepercit, forsitan diutius parcere nolit.

17. Pone in corde tuo, quòd hodie vel vt longissimè cras sis moriturus, & quorsum perges? Væ mihi Deus æterne, quòd fugiā à facie iræ tuæ, quia peccata mea existunt super arenam maris? Veruntamen scio verissimè, quòd nihil ita tibi displicet sicut desperare, & quòd non vis mortem peccatoris, sed pœnitentiam. Dic ergò ad eum, in gemitu cordis tui: Aspice in me miserum peccatorem, immensa pietas Dei; cōuertete ad me iniquum hominem, patens misericordia. Ecce ego desolatus, venio ad omnipotentem; vulneratus, curro ad medicum: Serua solitam pietatē tuam, qui tam diu gladium vindictæ suspendisti. Dele numerum iniquitatum mearum, multitudine miserationum tuarum. Multa alia potes etiam cogitare de misericordia Dei, sicut de Dauid, de sancto Petro & S. Paulo, de Maria Magdalena, & publicanis & alijs multis peccatoribus: prout manifestè in tota vita Christi patet, quàm misericors extitit erga pœnitentes, qui ad eum accesserunt: In quibus non ponderauit, quàm multum peccauerunt, sed quantum amauerunt.

18. Quapropter, si ad istam dilectionem debeam peruenire, tunc summè mihi necessarium est, quòd respiciam fragilitatem meam; & quòd in veritate sentiam, quòd ex meipso nihil boni possum: atque incessanter præ oculis habeā magnitudinē Dei, & fidelitatem eius: & mei ipsius paruitatē & infidelitatem ad ipsum, in quibus multa consideranda sunt. Nam si rectè hæc attendo,

perducent me ad subiectionem omnium hominum, & ad meipsum contemptum, ita ut etiam desiderem contemni. Sed istud oportet veraciter sedula cogitatione exerceri, sepius inuocando Dominum, à quo utique venire oportebit. Si igitur ad istam humilitatem & ad hanc dilectionem debeam peruenire, necessarium est mihi, ut habeam quotidianum exercitium & regulam, quæ me ad ista perducant. Ita que secundum dicta Sanctorum, necessarium mihi est præterita peccata mea aspicere, & ea ante oculos semper habere, & multum niti ea ponderare. Et istud valde suppresserit me & humiliabit, & defectus fratrum meorum ac aliorum hominum non magnipendam, nec leuiter iudicabo, sed cum compassione ad meliora traham. Et hoc expedit mihi, ut pro isto laborem, & caueam aliorum facta vel verba curiosè inuestigare: & utique fugiam detractionem, & si audiero quid nitar excusare, & seorsum ponere & abicere. Multum etiã me iuuabit, quòd considerem virtutes fratrum meorum, de quibus existimo, quòd maior pars nunquam mortale commisit: & è contrario recenscam magnitudinem peccatorum meorum: atque ita iuueniam, quòd non sum dignus inter eos conuersari, nec ipsis seruire, sed habeam eos in reuerentia, & sperem quòd per bona opera eorum & orationes perueniam ad vitam æternam.

19. Est etiam mihi necessarium, quòd omni tempore præ oculis habeam Dei præsentiam, & quotidie nitar ab intra aliquid boni cogitare in opere meo: & singulariter sequi cupiam illud dignissimum speculum, vitam Domini nostri Iesu Christi, eius humilitatem, eius pietatem, eius patientiam, eius despectionem & paupertatem, & specialiter eius charitatem: & multum nitar vnumquemque hominum, sicut Dei imaginem aspicere, & omnia opera mea sic traham, quasi Christo faciam: & istud multum alleuiabit opus meum, & beneuolum me singulis præbebit. Conabor etiã, ut orationem meam attente & sine festinantia legam, & frequenter in labore & opere meo, genua mea flectam, & modicum breuiter cum attentione orem. Omni mane tertia hora audiens campanam, surgere debes absque mora, & statim aliquid boni cogitare cum gratiarum actione de misericordia Dei & de tua miseria, & quòd Deus ibidem præsens sit, & Angeli & Sancti: & aduerte quid legis, & ad quem loqueris. Flecte genua, vel sede honestè sine acedia & reclinacione ad vnum vel alterum latus: & ita semper ages, dum oras. Finitis matutinis vel primis, lege sacram Scripturam: & si opere deprimeris, modicum ex studio tuo scribe. Quinta hora signata, pertracta, si aliquid agere habes in coquina, si nihil ibi agendum putas, claude coquinam, & liga libros: aut si aliquid aliud tibi commissum est, hoc age, donec tempus sit intrandi

coquinam. Dum compulsatur ad missam, incipe legere tertiam flexis genibus in domo vsque ad psalmos, & lege consequenter in via eundo ad ecclesiam, quod restat.

20. In ecclesia sedes rectè super genua tua per totam missam in aliquo angulo, & cogita de vita & passione dilecti Domini nostri Iesu Christi secundum consuetudinem tuam. Finita missa incipe sextam legere in ecclesia vsque ad psalmos: deinde reliqua eundo per viam. Cum de ecclesia reuersus fueris in coquinam, ora primò modicum, & propone in corde tuo qualiter te velis habere per diem, & in quibus punctis tibi necessarium est te emendare, & ad hoc fortiter conare, habendo præ oculis, vt prædictum est, illud diuinum speculum vitæ & morum dilecti Domini nostri Iesu Christi, & quòd ipsi ministras, & non hominibus. Inter laborè & opus tuum, debes sæpe breuiter orare flexis genibus cum attentione, & specialiter ad signum campanæ, & quando in ecclesia pulsatur ad elevationem sacri corporis Domini Iesu Christi. Coge te sæpius aliquid boni cogitare inter laborem tuum, videlicet de beneficijs Dei, de regno cælorum, de iudicio, de morte, & quando aliquis pulsatur ante coquinam, vt des responsum bonum. Et si habes tempus, stude parùm in excerpto tuo.

21. Quemcunque de fratribus in domo, aut extra domum videris, illum aspice tanquam Christum; & præcipue illos, qui curam domus gerunt. Et si aliquid à te desiderant, hoc læta facie citius age. Antequam incipias comedere, lege Benedicite: & aliquid boni inter prandium studeas legere vel meditari: & caueas ne nimis festinanter edas, & à delicato cibo pel potu: nec sis diutius quam fratres in mensa, & citò surge cum aliquis inter prandium pulsatur, qui mensam ministrat. Facto prandio, debes lectori de calido cibo providere, & sicut fratres habuerunt. Et interim lege gratias, & residua cibaria repone, & vasa coquinæ singula ad loca sua quanto citius vales. Cum veneris ad Cameram prandio completo, statim lege nonam, ac deinde fac opera, & labora vsque ad secundum pulsum vesperarum apud fratres minores, nisi aliquid aliud habueris agendum in domo vel foris, & tunc lege vesperas tuas. Et si amplius de tempore habes, cogita vel stude aliquid boni, vsque dum quarta hora signata sit, & tunc intrabis coquinam parando fratribus cœnam. Cœna autem facta pertractabis de crastino die, quid tunc infirmi & fratres comedere debeant, & cum res in coquina dispositæ fuerint, tunc vade ad cameram, & lege completorium tuum, & postea potes studere & aliquid boni agere, donec octaua hora signetur.

22. Post octauam horam debes scribere defectus tuos, & cogitare aliquid boni de materia sancta, & orare aliquid cum inuocatione

tionem Sanctorum, & cum istis ire dormitum circa horam nonam, & niti cum sanctis meditationibus obdormire. Et dum experiretus fueris, cogita statim de materia deuota, cum quibus iterum dormire queas. Ante omnia ista debeo præponere obedientiam, ita vt quicquid rectores domus iusserint, vel aliter contuluerint, quam ego concepì, statim in illis me relinquere volo, & citò facere quod ipsi desiderant, & niti nullam rem nec vllum opus cum inordinatò amore possidere, & sic facilius me relinquam. Debeo etiam niti, vt habeam eos in reuerètia & honore, qui sunt custodes & procuratores domus, & multum præcauere, ne vllam durã cogitationem neque suspicionem super eos acquiram: sed piè & simpliciter facere quod volunt, sine iudicando & perseruando, quare hoc vel illud mandent: & habere vtique præ oculis meam simplicitatem, & quod non sum sapiens, & eorù sapientiam magnam reputare. Et vtique ante oculos tenere, quòd meipsù eis resignaui in loco Dei, & meipsius non sũ, ad quod tamè meipsum ex voto non obligauì, sed ex libera meraq; voluntate & proposito: quia spero, quòd mihi salubre sit taliter stare, & non facere secundum meum videre & velle. Et idcirco volo cogitare mecũ, propter quid, & multum eos rogare, vt velint me deprimere.

23. Insuper debeo niti, vt in omnibus operibus meis, ac verbis, & cogitationibus, Deum plus timeam quàm homines: vt quicquid facio, hoc purè sit ad honorem Dei, & ad ipsi soli placendũ. Et in quacunque re excedo, vt in illa Deum plus formidè offendere, quàm homines. Et vtique me custodiam, à iactantia & appetitu ostentationis & laudis coram hominibus. Sed & multũ nitari ad silendum, quòd me notabiliter iuuabit ad multa. Et quòd loquar cum prouidentia. Et interdum legam vnum Ave Maria antequam loquar vel respondeam, nec res magis dicam, quàm sint, & caueam dissolutionem & multa verba & sonorosa, specialiter in coquina, & alios de istis studeam admonere, qui horum quicquam fecerint. Et multum niti esse solus vbicumque possũ, & introsum armatus, & quòd vtique nunquam sim ociosus, & caueam detractionem loqui vel audire. In officio tibi cõmissio eris diligens ad custodiendũ res bene exterius & in hoc sis obediens, atque vnicuique benignus appareas, specialiter cibos infirmorũ procurando, & maxime domini Florèrij, qui penè quotidie debilis est & infirmus. Vt omnibus hospitibus sim beneuolus, recipiẽdo eos tanquam Christũ: sed non multũ cũ eis loquẽdo. Et vt respiciam bene ad pauperes, & in his tantum agã, quantũ mihi est commissum pro posse meo: ita vt habeam eos in reuerètia, & exhibeam eis benignitatem: & res mihi commissas, bene custodiã.

24. Quãdo foras exeo pro negocio, vt tunc nitari oculos meos

bene

bene custodire, & aliquid boni legere vel cogitare in platea; & quanto citius possum domum reuertendo. Sæpe etiam nitari reuelare tentationes meas, & ad minus inter octo dies, vni de defectibus meis conqueri, & remedium inde accipere, & nisi me semper reum dare, & contra nullum arguere. Et si aliquid frango vel negligo, pro illo volo libenter veniam petere. Volo etiam cauere à multa p̄gustatione cibi sine necessitate, & à potatione extra tēpus prandij sine licētia superiorum, & vt non faciam aliquid post tergum eorum, quod non auderem facere in eorum præsentiā. Multum etiam debeo nisi omnia despectiua & humilia opera facere, & Matthiam & Ioannem fratres nostros inde reuelare vbiunq; possum, & habere eos in reuerētia, & ostēdere me beneuolum ad eos, & promptū ad omne humile opus coadiuuandū.

25. Caneo mihi, quod non percipiatur à me querimonia de vestibus, de cibis, aut his similibus: sed potius nitari sentire, quod non sum dignus istis, quibus indigeo. Debeo etiam nisi studere libris, qui me ad ista adiuuent, & totum studium meum ad ista trahere: & nisi moderatē me habere in cundo, stando, sedendo, & in consimilibus. Est etiam mihi vtile, vt magna reputem exercitia domus istius, super omnes alias domos: & vt habeam magnum affectum, in opere meo in coquina; & magnum propositū in hoc statu mori, & pro nulla re mihi aduentura, ab isto velle separari, salua semper obedientia. Et vt in hoc magnam habeam fiduciam, ad amantissimum Dominum nostrum, quod omnia peccata mea velit cum isto indulgere mihi: & de omni opere quam uincunque paruo, speciale præmium largiri. Et licet multa alia bona opera sint, quæ maiora & sanctiora sunt, quod tamen propterea non discedam ab opere meo, sed firmiter maneam super hoc, & confidam, quod mihi nullum opus salubrius nec vtilius est, quam hoc, ad quod me Dominus vocauit. Insuper volo omni die post octauam horam me examinare, in omni huiusmodi modo, & videre, in quo amplius excessi, & spero fortiter proponere, de cætero in hoc me vtiq; emendare.

V I T A

ARNOLDI SCHOONHOVEN

(ID EST BELLÆ CVRIÆ)

DEVOTI CLERICI.

1 CVM Dauentriensis ecclesia reuerendi patris domini Florētij floreret præsentiā, & multi de diuersis partibus scholares Daenariam intrarent propter doctrinæ studium, venit illuc quidam de finibus Hollandiæ bonæ naturæ iuuenis, expertus malitiæ

§ § §

secu-

secularis, Arnoldus nomine, filius Wironis, viri fidelis & honesti, cuius Schoonhouze ciuitatis. Hic igitur dū adhuc in domo parentū esset, & scholas cū sodalibus pueris frequētare, nō est secutus itinera ludentium in plateis, sed solitus erat manē ecclesiā intrare, & ibidē ad singula altaria orationes & vota sua Deo offerre, tradens cor suum diluculo ad Dominū, qui fecit illū. Hæc autem primordia tā deuotę pueritię, fuerūt quædā indicia amplioris gratiæ promerendę in virili ætate. Nam Deo ipsū protegente, a cōtagione carnis permāsit immunis. Ingressus ergo (vt dixi) opidū Dauētrienſe magistro Ioanne de arbore tunc regēte, præsentauit se obtutibus domini Florētij, ad habendū hospitium in domibus deuotōrū clericorum, quōrum non parua multitudo in diuersis domibus, sub cura & disciplina deuotissimi patris vivebat, sacris dominicis obediendo consilijs ac præceptis, & nihilominus scholasticis libris insudando temporibus certis,

2. Cernens itaq; dominus Florentius Arnoldū ad seruiendum Deo feruenter affectatū, atque à seculo totaliter auersū cōcessit ei mansionē in antiqua domo sua, vbi plures clerici numero ferē viginti in cōmuni bursa stabant, vnā cōmunem mensam & sumptum habentes, & in magna deuotione Domino famulantes. Inter quos tres erant laici, vnus procurator, qui necessaria emebat, alius coquinā præfuit, tertius vestes sarciebat. Ex illa domo post ea quidā ad ordinē canonicorū regulariū transferunt, quidam ad sacerdotalem gradum peruenerunt, fructum alibi facientes de bonis exemplis, quæ Dauētrię didicerunt & viderunt.

3. Eodem tēpore, adiuuante domino Florentio & cōsulente domum illam inhabitare cœpi, & ferē per annū in congregatione illa cum Arnolde permansi, simul vna camerula vnoque lecto ambo cōrenti. Ibi quippe didici scribere, & sacrā Script. legere, & quæ ad mores spectant deuotosque tractatus audire. Ad seculi quoque contemptū fortius animabar maximē, dulci conuersatione fratrū, & pia admonitione Arnolde quotidie adiutus & instructus. Quicquid tūc scribendo lucrari potui in sumptus communes tradidi, & quod mihi defuit, larga pietas dilecti domini mei Florentij pro me persoluit, & paternē in omnibus subuenit.

4. Multa igitur deuotionis signa in Arnolde notavi, quia multū exēplaris & deuotus fuit, tam in domo quā in scholis. nulli molestus nec amarus, sed omnibus gratus & benignus. Omni manē hora quarta, cāpana signacula dāte, statim euigilās alacriter surrexit, & flexis genibus ante lectulū breuiter orauit, primitias oris sui Domino feruidē libans. Deinde celeriter se vestiēdo, ad locū orationis pro matutinis B. Marię virginis & sãctę crucis legēdis, tēpestiuē processit, nō faciēs moram alijs, sed cunctos præuenire

fata-

fatagebat. Ad missam iturus festinauit esse cum primis; flectens humiliter genua circa altaria audiendo officium Missæ cum supplicii reuerentia, nec cessans ab oratione & meditatione sacra, donec missarum solemnia essent ritè finita. Amabat autem locū secretum à turbis remotum, ne impediretur in oratio: & tanto feruentius tunc orabat, quo secretius existeret. Fugiebat hominum aspectus, ne in aliquo noraretur esse deuotus. Cauebat quoque, ne vox sua audiretur foris, quia in priuata oratione soli Deo volebat esse apertus. Sed tamen non semper ita latere potuit, quin ardens lampas vel inuita foras crepitaret.

5. Accidit ergo aliquoties, ne ipsi assistente latèter, ut eo orate cautè aduerterè, quid ageret, atq; per illius feruorè, ad peccandū accensus fui, optāstale deuotionis gratiā quandoq; scire, qualè ille ferè quotidie videbatur habere. Nec mirū, si deuotus in orādo fuit, qui sollicitus custos cordis & oris extitit, quacunq; trāsisset. Nā & ex magna deuotionis dulcedine, sonus iubilationis in eius gutture audiebatur, quasi cibū suauissimū degustasset, iuxta illud psalmistę verbū: Exultationes Dei in gutture eorū. Sed es in scholis cum pueris, nō aduertit clamores pueriles, sed legēte magistro, scribebat lecta in papyro: postea repetēs ea per se vel cum socio, fabulas vanas deuitās. Nō se fudit ad externa, sed lectione firmata modicū legit in pagina sacra, sæpe tacitè orās, aut intimè suspirās, Deū in studio suo præcipuè quærēs. Si quid notabile inuenisset, hoc assidèri socio charitatiuè ostēdit, vel ad legēdū tradidit: sicq; verbis sacris & bonis alloquijs, multos à scurrilitatib. & risibus abstraxit. Festiuis diebus cōplures frequētantes, cuiuscunq; ætatis vel artis fuisset, secum ad domū domini Florētij pro audiēda collatione duxit, gaudēs & sperās de cōuersione aliquorum. Et Deo inspirante nō est fraudatus à desiderio suo, quia vidit fructum laborum suorum in emendatione morum secularium iuuenum & seniorum. Sermo eius & exhortatiō, non de altis materijs, nec de extraneis rebus, sed de vera conuersione ad Deum, & correctione vitæ sæcularis extitit. Et plus in bona simplicitate oris deuoti, quàm in sublimitate sermonis Latini profecit.

6. Postquam ergo competenter literatus videbatur, reliquit scholastica, & contulit se plenissime ad spiritualia studia: domum, parentes, ac patriam suam obliuiscēs pro vita æterna, prōptissime se subiiciens iugo obedientię, & clericorum disciplinæ, secundum laudabiles cōsuetudines domus antiquæ, à deuotissimo patre domino Florentio primitus ordinatas. Nō magnopere laborauit pro multa scientia habenda, sed pro bona conscientia & puritate cordis seruanda, sciens mundos corde beatos esse, & Deo gratissime placere. Cœpit autē instare & feruēter rogare, ut

in

in domo domini Florētij posset habitare cūctis diebus vitæ suæ, non affectans alium statum in toto mundo, quàm talem vitã cū tā deuotis & Deo dignis fratribus ducere, sub strenuo magisterio & obedientia patris summè venerandi. Adhuc enim vivebāt in carne, quos supra memorauī, dilecti domini Florētij discipuli & alumni deuotissimi, dominus Lubertus, dominus Henricus, dominus Gerardus, dominus Amilius, dominus Iacobus & Ioānes Kessel; cum alijs primitiuis fratribus in domo illa plantatis, Christi amore feruentibus, & proximis suæ lucis exempla monstrantibus: quorum humili consortio & sinceritati vitæ charissimus frater Arnoldus sinebat copulari: felicem se existimans, si cū his Florentigenis, calibem vitam in terra agentibus, mereretur toto tempore mortalitatis suæ conuersari. Illo igitur persistente in prece, distulit dominus Florentius desiderium eius exaudire, vt probaretur meliūs, ita dicens ad eum.

7. Discas bene scribere, & tunc spes erit de te. Quo audito, tota diligentia nitebatur scribendi artem addiscere; læpe vadēs ad quendam bonum scriptorem, & petens ab eo plenius informari. Et dixit mihi: O si scirem bene scribere, vt possim citiūs cum domino Florentio habitare! Spero, quod bene per gratiam Dei vellem passiones meas vincere, si tantummodo scribere scirem. Et cū hæc audissem, miratus sum probitatem eius & feruorē: quia omni conamine satagebar agere, quæ dominus Florētius dixerat. Et ego versa vice cogitauī mecum, dicēs: Bene vellem addiscere scribere, si scirem me bene emendare. Verū ipse gratiam Dei specialem habuit, quæ eum ad omne opus bonum instruxit, vt nil ei graue ad obediendum videretur. Quam gratiã exercitijs deuotis enurrire & orationibus sedulis seruare conabatur, ne in vacuū gratiam Dei recepisse argueretur. Igitur antequam in codice legeret, vel scribere inciperet, breuiter orauit, mentem suam eleuans ad Deum; similiter & in fine operis sui fecit, gratias agendo. Exiens domum vel rediens ad cameram, corā imagine Christi genua flexit; & orans atque inclinans, ad opus suum accessit.

8. Ad singulas horas cū campana signaret, Aue Maria, vel quid simile legit. Cum adhuc scholas frequentaret, si ianuam ecclesiæ apertam vidisset, quantū tempus permisit, libenter ante vel post exitum scholæ ecclesiam intrauit, vel ad minus versus ecclesiam inclinauit. Consuetudines bonas à senioribus impositas, sollicitè obseruabat, nil quamlibet minimum scienter prætermittens. Admonitiones de qualibet re parua sibi intimatas gratatè accepit, studiosè emendare curauit. Omne verbū à superiore suo aut eius vicario dictū, ita humiliter accepit, quasi ex ore Dei vel alicuius Sancti audisset. Sed nec discutere vel dijudicare audebat, aliter

interpretando quàm dictum erat. Idcirco magnam pacem intus habuit, & tam Deo quàm hominibus charus fuit, & quasi semper lætus in Domino ad omnia iussa sponte paratus.

9. Ante festiuitates Christi & Sanctorum, cū magna intentione ad sacram cōmunionem se studuit præparare, & dicebat: Tā magnum festum instat, præparemus nos deuorè ad suscipiendū Dominum. Item, hodie est festum istius Sancti, imploremus feruenter eius suffragium.

10. Loquente quodam iuvene cum domino Florētio de vitio vanæ gloriæ, & remedia postulante, superuenit Arnoldus transiēs ante illos. Quem videns dominus Florētius, ait iuueni: Quid dicis de isto fratre? Habet ipse etiam vanā gloriā? Respondit iuuenis: Existimo, quòd non. Cui dominus Florentius: Bene credo sic esse, vt dicis. Postquam ergo ferè per annum affectus Arnoldi protractus esset, & sufficienter probatus, & tamen constans permaneret, & longanimitè expectaret fraternitatem sibi concedi; acquiescens dominus Florentius petitionibus eius, assumpsit eū, dans ei locum inter fratres: quod ei erat lætissimum, & de eo maximas gratias Deo referebat. Tunc quasi de nouo conuersus, & in perfectiorem statum vocatus esset; ita feruenter & humiliter conuersari studuit, vt fieret omnibus exemplum virtutis & sūmæ subiectionis; nihil laxans à deuotione pristina & consuetudine bona, ab antiquioribus domus illius fratribus sibi tradita. Toto corde apprehendit disciplinam, quotidianis renouationibus se exerceendo ad virtutes, secundum illud Apostoli; *Renouamini autem spiritu mentis vestra.* Excussit à se torporem, alacer ad vigilandum & orandum; multum diligens ad scribendum, & negligentes bono zelo inductus piè & charitatiuè admonendo.

11. Præter voluntatem rectoris sui non videbatur alia voluntas in eo viuere; illius facta & dicta magnificando, & tanquam cælitus emissa humiliter ea amplectendo. Et sic non solum in iuuentute sua, sed vsque ad vltimum vitæ, tanquam innocēs puer permanit obediens & subiectus. In vestitu quoque, in sermone & moribus suis, humilitatem & verecundiam exhibuit; trahens semper ad meliorem partem, si quid insolens vidisset, aut defectuosum percepisset. In summo locum quærebat, non sietè sed ex animo. Et sicut aliqui grauantur in humiliationibus; sic ipse grauabatur in supportatione humiliationis. Iucundus erat inter fratres sine dissolutione, tamen nec multum loquax, sed ori suo custodiam ponens, & quæ ædificationis erant in medium profrens; multo libentiùs audiens, quàm docens. In labore erat fidelis & feruens, & grauabatur, si non semper adiuuaret fratres in braxatura de nocte surgendo. Ante horam scribendi, pennas suas

Ephes. 4.

parare solebat; ut eo expeditius scriberet, & commune bonum promoveret. Sic nitebatur facta sua ordinare, ne per eum fratres grauarentur, sed potius aliquid utilitatis eis importaret.

12. Studebat ergo quantum potuit, ne fratrum labores comederet, ideoq; communia & exteriora opera libenter faciebat. Et quod minus lucrari poterat scribendo, gaudebat suppleri per patrem suum carnalem; qui aliquam summam pecuniarum fratribus annuatim mittere consuevit. Post obitum parentum suorum, hereditatem ad se deuolutam libenter ad communem usum fratrum dedisset, sed morte praeuentus impeditus fuit. Cum enim proposuisset ad Hollandiam pergere pro dispositione hereditatis suae, venit Surphaniam ad fratres suos, qui ibidem tunc morabantur, & paucis diebus illic peractis, cepit post festum Philippi & Iacobi infirmari, & sic dilata est itineratio eius ad patriam, ne forte alibi à consortio fratrum elongatus consummaretur.

13. Sentiens ergo magis ac magis se infirmari, ita tamen quod non multum lecto decubuit. Nā ipso die S. Wyronis episcopi, qui fuit penultimus dies vitae eius, lectulum suum ipse sibi stravit; & in crastino Wyronis, sc. in die S. Gengulfi mart. circa horam vespertinam dispositis rebus suis, communicatus est sacro corpore Christi, & etiā inunctus. Sero autem facto, cum valde debile se sentiret, desideravit fratres ad se pariter conuenire; quibus deuotè se comendauit, ut fideliter pro eo orarēt; & cuidam deuotæ virgini in Schiedā, nomine Lydevvy, obitum suum denunciarēt, quā aliquādo in partibus Hollandiæ visitauit, de qua multa miranda ex longa eius patientia referuntur, quæ promiserat se oraturā pro eo. His dictis, iacuit corpus mentis suae usque ad decimam horam die discedente. Veniens autem ad extremam horam, nullam tristitiam ostendit, sed dixit se paratum esse, & tunc presentibus fratribus & orantibus tradidit spiritum hora supra dicta, sine magna (ut videbatur) poena. Quia cum deuotis fratribus ab adolescentia sua conuersatus erat cum bona conscientia, tanquam verus Dei cultor, & deuotus Christi amator, in humili statu clericali per annos triginta & unum in congregatione fratrum perseuerando. Defunctus est autem dulcis & amabilis frater. Anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo, mensis Maij die nono, in ciuitate Surphaniæ terræ Gelrensis, & in cœmeterio B. Mariæ Virginis sepultus ad australem partem ecclesie.

Notitius.

14. **C**um istorum virorum vitam audio, cogor vitam meam despiciere, quia in istis conspicio, quā longe adhuc à veris virtutibus disto. Attamen mihi proficere spero, quod hæc te narrante percepi, nam intendo me cordialiter emendare.

Senior

Senior.

15. **I**decirco ista tibi breuiter dixi, vt ad spirituale feruore te studeas dare, & in humilibus exercitijs gaudeas cōuersari. Nec vnquam ad aliquam dignitatem vel honoris officium anheles, sed ad omnimodam subiectionem, & vitiorum extirpationem labores, vt Deo amplius placere possis, qui humilibus semper dat specialem deuotionis gratiam, & post præsentis vitæ laborem bene exercitatis gloriam sempiternam. Amen.

EPISTOLÆ SEX ADMODVM VTILES ET CONSOLATORIÆ.

Argumenta epistolarum.

Prima: De excitatione ad spiritualement profectum.

Secunda: De custodia sui ipsius habenda.

Tertia: Ad consolationem vnius scripta.

Quarta: De conuersione & perseverantia in bono proposito.

Quinta: De pia defunctorum memoria.

Sexta: Deuota epistola ad quendam Regularem scripta.

EPISTOLA PRIMA.

Excitatio ad spiritualem profectum.

Charissime frater, libenter tecum diuido, si quid boni Dominus pauperi seruo suo suggererit. Ego sum pauper & medicus; sed spero, quod Dominus sollicitus erit mei & tui similiter. Vnde oro eius clementiam, vt elemosyna communis sit nobis, de largitate mensæ eius. Occurrit hodie Dominus mendico suo, eū suauissimo pane de cælo. Dulcis admodum gratiosus sermo, infusus est auribus meis. Sonat enim lectio Apocalypsis; & de multitudine tantorum mysteriorum, retentus est apud me breuis riuus sonant. Dedit Dominus, vt aliquid breuiter & dulciter & fo-verficulus. Plura capere non sufficio; sed nec pauca, quæ obscuraret, vnde traheretur affectus: vtiā donet etiā, vt hoc ipsum aperiat intellectioni; quia si spiritualibus videretur liquidū, manet tamen carnalibus occultum. Volo ergo te participem fieri huius muneris. Nam tuæ verè comites indiuidui sumus, cū in Christo vnum sapimus, vnum quærimus, & ad vnum tendimus. Appone aurem, & ausculta diligenter, quod sonat valde dulciter: *Qui habet (inquit) aurem audiat, quid spiritus dicat ecclesijs: Vncon-
ti dabo manna absconditum: & dabo illi calculum candidum, & in
calculo nomen nouum: quod nemo scit, nisi qui accipit.* *Apoc. 2.*

2. Audis iam (frater) cælestem vocem? Vtinam & interiorum
cordium